

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Legalizace prostituce jako krok ve prospěch veřejného zájmu

Předkládá: Michaela Dvořáková

Vedoucí práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem absolventskou práci vypracoval/a samostatně a všechny použité písemné i jiné informační zdroje jsem řádně citoval/a. Jsem si vědom/a, že doslovné kopírování cizích textů v rozsahu větším, než je krátká doslovná citace, je hrubým porušením autorských práv ve smyslu zákona 121/2000 Sb., je v přímém rozporu s interním předpisem školy a je důvodem pro nepřipustění absolventské práce k obhajobě.

25. března 2019

Michaela Dvořáková _____

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu JUDr. Tomáši Loudovi, Csc. za užitečné a cílené rady a vedení při vypracování bakalářské práce.

OBSAH

1	ÚVOD.....	9
2	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	12
2.1	Veřejný sektor.....	12
2.2	Veřejná správa.....	12
2.3	Obec.....	12
2.4	Veřejný zájem.....	13
2.5	Legalizace.....	13
2.6	Inovace.....	13
2.7	Prostituce.....	13
2.8	Prostitut/-ka.....	13
2.9	Kuplír/pasák.....	13
2.10	Nevěstinec.....	14
3	DĚJINY.....	15
3.1	Starověk.....	15
3.2	Středověk.....	17
3.3	Novověk.....	20
3.4	Prostituce v českých zemích.....	26
4	Statistiky.....	28
4.1	Šedá ekonomika.....	29
5	Současnost.....	31
5.1	Druhy prostituce.....	31
5.1.1	Dětská prostituce.....	31
5.1.2	Mužská prostituce.....	31

5.1.3	Kurtizány (luxusní prostitutky).....	32
5.1.4	Hotelová prostituce.....	32
5.1.5	Bytová a privátní prostituce.....	32
5.1.6	Barová prostituce.....	33
5.1.7	Pouliční a silniční prostituce.....	33
5.2	Současné trendy.....	33
6	Problémy související s prostitucí.....	36
6.1	Prostituce a drogy.....	36
6.2	Obchod s bílým masem.....	37
6.3	Prostituce a kriminalita.....	37
7	Dopady na společnost.....	39
7.1	Zdravotní hledisko.....	40
8	Legislativa prostituce.....	41
8.1	Vývoj po roce 1989.....	42
9	Srovnání se zahraničím.....	45
9.1	Švédsko.....	45
9.2	Německo.....	45
9.3	Nizozemí.....	47
9.4	Rakousko.....	48
10	Změny s příchodem legalizace.....	50
10.1	Sociální hledisko.....	50
10.2	Registrace.....	51
10.3	Kriminalita.....	51
10.4	Spolupráce se státními zaměstnanci.....	52
10.5	Zdravotní rizika.....	52
10.6	Legislativní úprava.....	53

10.7	Ekonomika.....	53
	<u>ZÁVĚR.....</u>	<u>55</u>
	<u>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....</u>	<u>58</u>
	<u>RESUMÉ.....</u>	<u>60</u>

1 ÚVOD

Cílem práce je především představit historické souvislosti a vývoj prostituce jako jevu, který je s lidskou společností spojen odedávna. Tato práce usiluje o shrnutí a základní analýzu těch informací, jejichž znalost považuji za podstatnou k utvoření vlastního názoru a nezbytnou při promýšlení případných návrhů na změny dotýkajících se studované problematiky.

Pokud budeme vnímat prostituci jako obchod, pak se sexuální služby stávají předmětem tohoto obchodu, čili komoditou. Zkušenosti z historie dokazují, že se dlouhodobě jedná o komoditu žádanou, jelikož její obchodování se stalo trvalou součástí života lidské společnosti.

Je známou skutečností, že již samotný pojem prostituce vyvolává spíše negativní hodnocení a ve většinové společnosti navozuje jisté ostrakizování osob, které jsou s prostitucí spojovány. Jedná se nejen o osoby prodejnou lásku nabízející, ale také o jejich zákazníky, tedy odběratele uvedené komodity. Nelze zastírat, že s prostitucí jsou spojeny většinou další, a to převážně negativní souvislosti, k nimž náležejí např. nevídané dopady na veřejný prostor, kriminalita, ekonomické ztráty apod. Dalším, zcela neopominutelným, ale z hlediska legislativy již velmi komplikovaným hlediskem, je morálka, která vnímání mnohého, co je vázáno k sexu a jeho konzumaci, ovlivňuje zcela zásadním způsobem, který může, ale nemusí být plně v intencích zákonných norem.

Pochopitelně prostituce není zdaleka jediným společenským jevem, jenž by měl být spojován s takovým negativním hodnocením. Bylo by možné namítat, že během historického času, v němž se naše společnost vyvíjela, zde bylo více záporných faktorů než spoře oděné dívky a ženy v temných zapadlých uličkách městské periferie. Zásadní historické události, které se povětšinou spojovaly krveprolitím a lidským utrpením, jehož původcem byly a jsou nejen světové, ale v nemenší míře i lokální války, všemožné revoluce, prohlubující se nedostatek zdrojů obživy a pitné vody v určitých částech světa vedly začasť k nekontrolovatelné migraci národů, epidemiím, poškozování životního prostředí. Takové události ohrožují lidstvo dalekosáhleji a přinášejí výraznější a nebezpečnější rizika. Pokud budeme na prostituci pohlížet z tohoto úhlu vnímání, pak nahota, sex a celá řada dalších sice neobvyklých a z pohledu autora práce až prapodivných praktik – tedy nejen sexuálních – se v dnešním světě staly součástí všední každodenní reality.

Za mnohem horší tendenci lze považovat takové změny morálky, jež mají svůj odraz v oslabování ohledu na základní hodnoty lidského života, k nimž nepochybně náležejí např. svoboda, lidská práva, respekt k ostatním, úcta k životu. Jedním z mnoha důsledků tohoto negativního procesu se stalo i to, že mizí respektované autority, tedy uznávané osobnosti, které jsou vnímány jako vzor nejen mladé, ale také zralé generace. Osobnosti, jež bývaly nositeli takového příkladu, jsou v současných médiích nahrazeny jedinci, které nelze vnímat jako elity společnosti. Ba naopak – jejich veřejné vystupování bývá spojeno s různými skandály (byť mnohdy úmyslnými kvůli potřebě udržet si mediální pozornost) nepochybně páchá více morálních škod než prostituce. Ta se podle mínění autorky této práce totiž vyskytuje jen v určitých lokalitách, a pokud ji člověk ve svém každodenním životě potkávat nechce, zpravidla má šanci se jí alespoň zdánlivě vyhnout. Existují samozřejmé lokality či regiony, kde se prostituce stala tak pevnou součástí každodenní reality, rozbujela, že ať přímo či nepřímo ovlivňuje všechny obyvatele konkrétní lokality.

Pokud připustíme, že fenomén prodejné lásky se stal běžnou součástí našich životů, u kterého pouze zastíráme, že je přítomen, pak máme šanci hledat nějakou jeho smysluplnou kodifikaci.

Tato práce se tedy zabývá tématem prostituce jakožto součástí veřejného života a analyzuje některé její dopady na lidské společenství. Proto musíme považovat za důležité nejen pochopení současné situace v problematice prodejné lásky, ale je nutné akceptovat také historické souvislosti a konotace, z nichž je možné čerpat jistou inspiraci a snad se také vyvarovat chyb vyplývajících z ukvapených a nepodložených závěrů našich úvah.

Pro obsah této práce je důležitým aspektem nastínění možnosti legalizace prostituce, jelikož v současné podobě nelegální činnosti je prostituce pochopitelně v legislativních rámcích kriminalizována, což ale není totožné s její reálnou regulovatelností a ovlivnitelností ze strany státní správy, popř. místní samosprávy.

Práce se zabývá rozbořením některých etap historického vývoje prostituce, přináší popis různých typů prostituce. Též se věnuje problematice, která je s existencí prostituce neodmyslitelně spojena, zejména pak jejím vstupem do veřejného prostoru. Součástí práce je určité faktografické penzum, které si kladou za cíl nabídnout jejímu čtenáři nástin představ,

jak by se k danému tématu mohla, či dokonce měla postavit společnost, jelikož prostituce je –
byť skrytě – dlouhodobým a stálým průvodcem její každodennosti.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

2.1 Veřejný sektor

Veřejný sektor je významnou částí národního hospodářství, která zabezpečuje veřejné statky pro obyvatelstvo na neziskovém principu, a je proto financována z finančních prostředků soustředěných v rozpočtové soustavě, zejména v soustavě veřejných rozpočtů.¹

Existence veřejného sektoru je důsledkem selhání trhu. Veřejný sektor a soukromý sektor jsou charakteristické jistou symbiózou, vzájemně prospěšným soužitím v tzv. smíšené ekonomice. Oba sektory, veřejný, který je neziskový, a soukromý, který je ziskový, se vzájemně podmiňují a doplňují. Selhává-li jeden z nich v zajištění potřeb, nastupuje druhý. Selhání soukromého sektoru vede k rozvoji veřejného sektoru.²

2.2 Veřejná správa

Veřejný sektor je řízen veřejnou správou (a to státní správou a územní samosprávou), přičemž veřejná správa je zároveň z ekonomického hlediska resortem veřejného sektoru, podléhá veřejné kontrole ze strany příslušných kontrolních orgánů a občanské kontrole ze strany občanů.³

Jako veřejnou správu označujeme správní činnost, která úzce souvisí s poskytováním veřejných služeb a řízením veřejných záležitostí. Týká se jak místní, tak i centrální úrovně a zajišťuje záležitosti v zájmu veřejném. V České republice pak výkon státní správy vykonávají příslušné územně samosprávné územní celky, a to dle výše jím udělených kompetencí.

2.3 Obec

Obec je samostatným ekonomickým subjektem s vlastní právní subjektivitou, který zabezpečuje veřejné služby pro své občany. Pečuje, resp. měla by pečovat, o všestranný sociálně-ekonomický rozvoj svého území a o potřeby občanů, které jsou ve veřejném zájmu.⁴

---

¹ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4, s. 24

² Tamtéž, s. 23

³ Tamtéž, s. 24

⁴ Tamtéž, s. 138

2.4 Veřejný zájem

Veřejný zájem lze vymezit jako opak zájmu soukromého. To znamená, že se stává zájmem celospolečenským, čímž přesahuje zájmy jednotlivce. Jako takový má možnost být prospěšným celé společnosti.

2.5 Legalizace

Proces zrušení zákazu dříve nelegální aktivity.⁵

2.6 Inovace

Pochází z latinského výrazu *innovare*. V českém překladu znamená obnovovat. Zpočátku se tento pojem uplatňoval především v ekonomické sféře. Postupem času se však stal nedílnou součástí lidských životů a především lidského rozvoje.

2.7 Prostituce

V klasickém smyslu lze pojmem prostituce označit především poskytování sexuálních služeb za odměnu, přičemž úplatou se zpravidla rozumí jisté peněžní prostředky. Toto ovšem není pravidlem, jelikož do kategorie odměn můžeme zařadit i naturální výhody, protislužby či jiné blíže nespecifikovatelné výhody.

2.8 Prostitut/-ka

V klasické terminologii muže, který provozuje a nabízí sexuální služby, nazýváme prostitutem, ženu pak prostitutkou. Ve slovnících, které zachycují také archaická pojmenování, se setkáváme nejen s pojmem „nevěstka“, ale i s termíny „hofarta, kepka, tista, tistka, vydra, zlá dcí, zlá kůže, ženima.”⁶

2.9 Kuplíř/pasák

Osoba dopouštějící se dle § 189 Trestního zákoníku trestného činu kuplířství. Jedná se např. o donucování k nedobrovolné sexuální aktivitě, kořistění z prostituce jiných sexuálních pracovníků (např. poplatky za tzv. „ochranu“). Jedná se o společensky nebezpečné chování,

---

5 Význam slova legalizace. [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://www.vyznam-slova.com/LEGALIZACE>

6 BĚLIČ, Jaromír, Adolf KAMIŠ a Karel KUČERA. *Malý staročeský slovník: příručka ke studiu na filozofických a pedagogických fakultách*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1979. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství), s. 68

které převážně omezuje svobodu rozhodování obětí.⁷

2.10 Nevěstinec

Budova či obdobný prostor využívaný především k poskytování sexuálních služeb za odměnu. Jedná se tedy o místo, které poskytuje prostor pro prostitutky a jejich klienty k realizaci nějaké formy pohlavního styku za úplatu. I zde se často setkáváme se staršími, ať již hovorovými či zcela nespisovnými výrazy, jako je např. „vykřičený dům, hampejz, bordel“ či opisný termín „dům radosti“.

---

⁷ Zákon 40/2009, Trestní zákoník, § 189, odst. 1 - 4

3 DĚJINY

Snad již odborníci ze všech existujících profesních odvětví se snažili najít vysvětlení, proč prostituce zůstává v naší společnosti napříč staletími tak hluboce zakořeněna a přetrvává právě v takové formě, v jaké ji i dnes můžeme pozorovat. Jde ovšem o problém velice úzkého vztahu mezi prostitutí a společností. Tento vztah bychom mohli nazývat až neodlučitelným, protože prostituce bez lidského společenství by s největší pravděpodobností nemohla fungovat, byť etologové naznačují, že minimálně mezi lidoopy též existuje jistá forma sexu jako nabídky za protislužbu.⁸

3.1 Starověk

Od dob starověku až po současnost pravděpodobně lehké ženy a prostitutky nezažívaly lepší éru než v místech zrodu své profese - Athénách a Korintu. Ve zlaté době Řecka zasahovala Venušina služba všechny oblasti života jeho obyvatel.

Není úplně jasné, z jakého důvodu se ve starém Řecku prostitutky staly tak významným fenoménem každodenního života a proč se muži v podstatě bez ohledu na věk a společenské postavení vrhali do náručí pracovnic lásky. V antickém řeckém prostředí se totiž poměrně často naopak setkáváme s adorací v oné době tak rozšířené touhy po homoerotických dobrodružstvích. Homosexuální hrátky se stávaly nejen čím dál více oblíbenou zábavou zámožných pánů, ale i jistým druhem uvolnění napětí mezi muži odcházejícími do bojů. Nelze vyloučit i hypotézu, že homoerotické vztahy mužů se stávaly jakýmsi „lepidlem“ pro soudržnost bojových vztahů.

Rodinné životy řeckých žen naproti tomu tak bohaté na zábavu nebyly. Za nejlepší manželku a ženu od rodiny platila ta, která byla naprosto v nevědomosti společnosti, a proto ulicím dominovali muži a jinoši a právě ženy lehkých mravů, které dokázaly vnášet do tohoto prostředí obtížně definovatelný prvek. Navíc – není jednoduché při pohledu na společnost de facto předkřesťanskou se zbavit křesťanských tradic našeho světa, jenž i dnes podvědomě ovlivňuje hodnocení lidského chování v jiných kulturách.⁹

---

⁸ KOTEK, Petr. *Vědci dokázali, že prostituce není výsadou lidí. Funguje i mezi zvířaty.* [online]. [edit. 2009-11-10]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/veda-skoly/183889-vedci-dokazali-ze-prostituce-neni-vysadou-lidi-funguje-i-mezi-zviraty.html>

⁹ RINGDAL, Nils Johan. *Nejtěžší povolání světa: kapitoly z dějin prostituce.* Překlad Andrea Hässlbarthová a Ivana Skálová. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2000. 425 s., [16] s.barev. obr. příl. ISBN 80-7239-046-5, s. 107

Jak naznačují samotné řecké zdroje, o založení prvního nevěstince v Athénách se nejspíše zasloužil sám archont Solón. Za tento názor vdčíme Apollónovu knězi Níkandrosu z Kolofónu a syrákúskému dramatikovi Filemonovi (361 - 262), který ve své komedii Delfané píše na Solóna ódy. Pokud máme na antiku idealizovaný pohled, pak pro řadu našich současníků může být jistým kulturním šokem, že jeden z největších mudrců a myslitelů své doby se zasloužil o zdomácnění vykřičených domů na evropské půdě.

O průběhu založení prvního nevěstince se dozvídáme následující informaci – cit.: „*Solón zakoupil pro athénský stát vhodný dům a požádal obchodníky s otroky, aby mu nabídli vhodné ženy a dívky. Problém s výchovou osazenstva tehdy neexistoval.*“¹⁰

Zakládání dalších nových nevěstinců se mezi athénskými podnikateli velice rozšířilo. Nelze úplně vyloučit, že Athény měly občas jako mnohé jiné státy jisté zábrany ve vybírání daní z tohoto druhu podnikání, vždy se našlo východisko. Tím bylo pronajímání jistých výnosů z daní a ostatních poplatků. Právo vybírat od nevěstek daně a být správcem některého domu lásky bylo více než výnosné. Takto zavedený systém samozřejmě vyhovoval i athénským vůdcům, kteří i z takto vybraných peněz mohli dále své město dále zvelebovat.¹¹

Souběžně s dalším rozvojem nevěstinců probíhala i další společenská diferenciaci jejich obyvatel. Ty se postupem času rozdělily na tři základní, vzájemně se dost společensky odlišující skupiny.

První a nejpočetnější skupinou byly tzv. dikteriady, obyvatelky nevěstinců. Ty podléhaly nižším úředníkům a musely také platit daně. To bylo pro Athény velice důležité, jelikož jak již bylo řečeno, tyto nemalé daně napomáhaly městu v rozvoji, byly součástí rozpočtu při financování stavby lodí a další nákladné vojenské výzbroje. Z těchto zřejmých důvodů pro tyto prostitutky také platila velice přísná pravidla, k nimž náležela například povinnost vyžádat si zvláštního povolení, pokud taková žena chtěla překročit athénské hranice. Navíc musela poskytnout jistou záruku, že se vrátí zpět. V Řecku se tyto ženy musely odlišovat od žen počestných, a to například určitou barvou oblečení či jiným znamením. Stejně tak byly na první pohled zřetelně označeny domy, které dikteriady obývaly.

---

¹⁰ Tamtéž, s. 108

¹¹ Tamtéž, s. 108

Druhou skupinou byly auletridy. Tak se označovaly tanečnice a hráčky na flétnu. Jejich příjmy byly vyšší než dikteriad. Neplatila pro ně tak přísná pravidla, jelikož vydělávat si vlastním tělem nebyla jejich hlavní pracovní náplň. Svou příležitost k výdělku nalézaly na různých slavnostech a hrách. Skupinu auletridit lze označit jako nejoblíbenější. Zatímco dikteriadami bylo opovrhováno, tak naopak héterám, další skupině takových žen, bylo velice záviděno.

Hetéry byly skupinou třetí. Můžeme je označit jako „královny lehkých žen“. Jejich osob se netýkala vesměs žádná pravidla a byly považovány spíše na přítelkyně než za pouhé souložnice. Měly jen málo mužů, občas pouze jednoho, kterým byly věrné několik měsíců i let.

V pozdější, zejména pak římské antice byly mnohé prostitutky tak důležité, že mnohokrát stály u zrodu důležitých státních ustanovení. Zde se ovšem většího rozmachu dočkala mužská prostituce, kde se za mladé otroky sloužící k milostným hrátkám platily horentní sumy a jejich společnost byla považována za luxus.¹²

3.2 Středověk

S nástupem křesťanství se měl přístup k prostituci změnit. Změny probíhaly za dohledu církve a jejích duchovních. I tehdy ovšem nastávaly nesrovnalosti ve výkladech biblických zásad. Jak je známo, židovství a následná křesťanská církev měla k sexualitě spíše zdrženlivý přístup, i když toto pravidlo nebylo v rané křesťanské církvi zcela jednoznačné. Raní křesťanští myslitelé, kteří se dobrovolně vzdávali sexu, byli vnímáni jako úctyhodní, ale až do rozhodnutí papeže Řehoře VII. nebyla sexuální askeze povinnou. Proto až do druhé poloviny 11. století bylo v pojetí abstinence mnoho rozporů. Mnozí kněží se odvolávali na biblické výroky o vznešenosti stavu manželského, a proto se neostýchalo plodit děti s vlastní ženou. Stále početnější asketové, kteří jsou spojováni s clunyjským hnutím, měli z našeho pohledu jistý sklon k přehánění věcí. Skutečnost, že ženy označovali za nádoby hříchu a zatracovali je, má však složitou teologickou podstatu. Pokud totiž nechápeme obavu středověkého člověka z věčného zatracení, pak nemůže pochopit ani tento přístup k ženám. Ty v této době byly vnímány jako zásadní riziko pro spasení, a proto jim byly odepírány i základní křesťanské zásady, např. právo na nesmrtelnou duši. Evino provinění z ráje bylo v očích středověkého člověka – tedy nejen asketického teologa – velmi zásadním.

---

¹² Tamtéž, s. 115

Ke konfliktům nejčastěji docházelo v otázkách tzv. dobrých mravů versus necudnosti. První křesťané se snažili o šíření víry především v pohanských čtvrtích, jež vnímali jako sídla neřesti. Když se jim povedlo na spásnou cestu přivést lehkou ženu, Římané jim tento čin mnohdy oplatili zneuctěním křesťanské ženy.

To, že církve kázala pohlavní zdrženlivost, ovšem automaticky neznamenalo, že se dle těchto pravidel řídili všichni její hodnostáři. Navíc – pokud mnohým duchovním za tolerování prostituce plynul jistý příjem, asi se nevyhneme srovnání s naší současností. I mezi námi se jistě najdou jedinci, kteří by takový morální rozpor neřešili. Uvědomíme-li si, že jedním z nemalých příjmů do církevní pokladny byly poplatky za pronajímání církevních nemovitostí pro potřeby veřejných domů.¹³

I přes tyto nesporné výhody se křesťanští duchovní uchýlovali k celibátu, jenž se stal jednou ze zásad katolického křesťanství. Setkáváme se s hypotézami, že měl však za důsledek zmaření nespočtu lidských, především pak ženských životů. Obvykle se operuje příkladem, že jednou z nejtragičtějších krizí se staly hony na čarodějnice. Je důležité však podotknout, že pronásledování čarodějnic je v křesťanském světě spojen nejen s katolickou inkvizicí (v českém prostředí nepochybně nejznámější událostí jsou procesy na moravském panství Velké Losiny), ale i reformovanými církvemi (např. ve Švýcarsku procesy vedené křesťanským reformátorem Janem Kalvínem).

Nástup a šíření křesťanské víry v raném středověku ovlivnil nejen středomořské státy, ale začal se odrážet i v životech prvních středověkých měst střední Evropy, která teprve svůj růst započínala. S postupným rozvojem středověké společnosti se zvyšuje počet měst, do nichž se stěhují někteří lidé z vesnic – zejména ti, jimž město nabízí příznivější podmínky pro jejich živobytí (obchodníci, řemeslníci). Najít jednoznačné vysvětlení, proč toto prostředí poskytlo vhodné podmínky pro opětovný růst prostituce, k tomu, že se zde především ženy opět ve větší míře začaly živit prodejem vlastního těla, není jednoduché. Na rozdíl od antiky je ale možné pozorovat složitější přístup k homosexuálním aktivitám. Tzv. sodomie (kam se mimo jiné řadil i sex se zvířaty) byl vnímána jako velmi zásadní hřích, byť některé studie naznačují, že homosexuální vztahy byly možná udržovány mezi příslušníky vojenských rytířských řádů. Zdá se, že ani takový ideál rytířství, jakým byl anglický král Richard I. Lví srdce, se nevyhnul obdobným problémům (prchlivost a sklony k homosexualitě).¹⁴

---

¹³ Tamtéž, s. 128

¹⁴ FLORI, Jean. *Richard Lví srdce: král a rytíř*. Přeložil Dušan ŠPITÁLSKÝ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1602-1, s. 56

Tak se začala středoevropská společnost v nových městech seznamovat také s rozvíjejícím se byznysem, tedy s organizovanou prostitucí, i když údajně v počátcích středověku byl tento jev germánským národům naprosto neznámý. Dovolím se si zde oponovat, neboť kuplíři a děvky existovali vždy.

Každopádně – mnoho měst mělo už tehdy stanovena pravidla, podle nichž se nějak vymezoval životní prostor pro prostituci. Většinou se směla nabízet jen v nočních hodinách, někde jen ve velmi omezeném čase. Udržet vysněný pořádek však bylo s přívalem přicházejících a migrujících obyvatel nemyslitelné. Prostitutky se vydávaly na cesty spolu s trhovci, poutníky či armádami, sjížděly se do měst, kde se konaly velké společenské akce včetně církevních koncilů.

Budování a rozrůstání tzv. měšťanských domů, jak se někdy nevěstincům přezdívalo, přinášelo totiž řadu výhod nejen pro městskou pokladnu, ale i mnohé obyvatele města. Ti se tak mohli snáze vyhnout bezprostřednímu styku s pouliční kriminalitou, která se k prostituci vázala, ale i pro jejich obyvatelky. Nad těmi město drželo ochrannou ruku v případě, pokud souhlasily stát se obyvatelkami takového veřejného domu. Nikdo jim nesměl ubližovat ani je okrádat o jejich mzdu. To samozřejmě v této kruté době nebylo k zahození a nemálo žen tak obětovalo i část své svobody. Dokonce byly chráněny před konkurencí nelegálně provozovaných domů, ba i před bezprizorními pouličními prostitutkami. Ty pak byly vypovídány z města a často i tělesně trestány, i když účinnost podobných opatření byla téměř vždy jen dočasná.¹⁵

Snaha stanovovat pravidla pro chod takových domů se často dotýkala i jejich návštěvníků. Ač by se mohlo zdát, že do vykřičeného domu měl přístup každý, opak býval pravdou. Ženatí muži, duchovní a v některých místech i židé měli vstup zapovězen.¹⁶

Ve 13. století za vlády císaře Rudolfa Habsburského tento vývoj dospěl do stádia, kdy se začalo zdát, jako by toto prastaré řemeslo již mělo bezmála i svá cechovní pravidla. Na jedné straně bylo daněno a jistým způsobem chráněno před konkurencí. Pracovnice lásky však byly stejně jako ve starověku označovány různými kusy oděvů, nášivkami apod..

---

¹⁵ RINGDAL, Nils Johan. *Nejtěžší povolání světa: kapitoly z dějin prostituce*. Překlad Andrea Hässlbarthová a Ivana Skálová. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2000. 425 s., [16] s.barev. obr. příl. ISBN 80-7239-046-5, s. 234

¹⁶ Tamtéž, s. 240

Nevěstince se sice nacházely v odlehlých částech měst, ale ani městská správa, ani církevní vrchnost se s postupem času nesnažily zcela popírat potřebu těchto míst.

Zajímavou byla situace ve Francii. Přestože Francie vždy patřila k v dobrém slova smyslu k zemím se zálibou v jisté kulturní odlišnosti, ve 13. století za vlády Ludvíka IX. se prostituci kupodivu příliš nedařilo. Tento účastník dvou nepřilíš úspěšných křížových výprav, reformátor země a asketa přicházel s nereálnými plány, které neměly naději na dlouhodobý úspěch. Ludvík sice zakládal ve městech domy, kde se nevěstkám ochotným zanechat svého povolání nabízela ochrana, živobytí a bydlení a dokonce i renta, ale jeho výzvy uposlechlo tak málo žen, že se rozhodl vydat tzv. „*kurví edikt*“. Ten hrozil každé prostitutce, která nezanechá svého řemesla, zabavením majetku a vyhnání z města. S tím souvisel také pokus vytlačení prostitutek do určitých částí měst, kterým se později začalo přezdívat „*uličky lásky*“. Do těch míst přibližně o sto let později začali z nařízení docházet jednou týdně lékaři, kteří dívky a ženy prohlédli, a pokud byla některá z nich nemocná, což v té době nebylo nic neobvyklého, musela místo opustit, aby se nákaza dále nešířila.

3.3 Novověk

S příchodem společenských a kulturních proměn od 15. století pozorujeme vznik nové skupiny pracovníků lásky, která se začala nazývat kurtizány. Kurtizány se od obyčejných prostitutek velmi výrazně odlišují, a to nejen společenským postavením, životním stylem, ale zpravidla i fyzickou krásou. Byly to ženy velice odvážné a emancipované, bojující za svá práva. Bývaly velice vzdělané v mnoha oblastech, jako literatura, historie, hudba. Uměly číst, psát, zpívat, skládat básně. Pochopitelně mezi jejich záliby patřilo získávat si přízeň důležitých a movitých mužů. Kurtizána neměla mnoho zákazníků, jak bývalo zvykem u běžné prostitutky. Zaměřila se na jednoho, nejvýše na tři muže, kterým dělala pravidelně společnost a mnohokrát se podílela na formování historických událostí.

Prostituce ve své klasické podobě, jak by mnoho úředníků rádo vidělo, nevymizela. Jen docházelo k dalším opatřením. Byl předepsán oděv a platba daní, která se čím dál více začínala formovat do dnešní podoby – cit.: „*Daně se lišily svou výší, avšak kupodivu si sotva která nevěstka stěžovala, že by byly příliš vysoké. Jen v obdobích, kdy neměly žádné příjmy, například v předvelikonočním týdnu, neplatily kolektivně také žádné daně. Jejich příjmy se daly jen stěží odhadnout a snadno zatajit, proto se šlo už tehdy (stejně jako dnes) cestou paušálu – začínal zpravidla už nájemce, který odevzdával panovníkovi vždy předem*

*sjednanou sumu a musel si tedy rovněž zajistit stálý příjem, o který se spravedlivě rozdělily nevěstince i prostitutky na volné noze.*¹⁷

Tak jako se dnes setkáváme s činžovními domy, ubikacemi a řadou jiných obytných zařízení, ve kterých nacházíme nájemníky, s nimiž nejsme zcela spokojeni, tak se stejným problémem se setkávalo obyvatelstvo v době renesance. Nikdo v blízkosti veřejných domů nechtěl bydlet nejen kvůli rušení nočního klidu, ohrožování počestných dam kuplíři, ale především kvůli rozšiřujícím se nemocem. Obzvláště velkým problémem se stala syfilis, která se šířila rychleji, než kdokoli předpokládal. Souvislost mezi jejím přenosem a sexuálním stykem byla sice zřejmá, ale obavy měli i ti, kteří s prostitutkami styk neměli.¹⁸

Počátkem 18. století se evropská společnost postupně zbavovala strachu z venerických chorob, což může být překvapivé, uvědomíme-li si, že se stále jednalo o nevléčitelnou chorobu. Přesto se vše vrací do dřívějších kolejí, i když se setkáváme s jistými malými obměnami. Movitější muži si připlatili za kvalitnější prostitutku, u které předpokládali alespoň minimální hygienický návyky. Prostituce se začíná spojovat spíše s pohostinským podnikáním – ženy se scházejí v hostincích, hotelech apod., kde si následně se zákazníkem pronajímají pokojíček určený k realizaci pohlavního styku. Nevýhodou tohoto systému, kterou nejeden zákazník musel pocítit na vlastní kůži, bylo spolčování děvek a gaunerů, kteří často hledali způsob, jak by mohli zákazníky co nejsnadněji okrádat. To vedlo k počátku zakládání opravdu luxusních nevěstinců, kde se prostitute ještě více než kdy jindy stává součástí života prominentní společnosti. Setkáváme se s ohromným množstvím společenských akcí, jako jsou například bály, karnevaly, kulečnickové dýchánky a mnoho jiných, které byly organizovány nejschopnějšími kuplířkami v těch nejluxusnějších nevěstincích své doby. Umíme si představit, jaké částky musela společenská smetánka za vstup na akci zaplatit.

Nástup 19. století ceny v určitých podnicích ještě mnohonásobně zvyšuje. Například londýnské bordely, zvané „flagelantské domy“, se začínají zaměřovat na sexuální úchytky, k nimž nejčastěji patřilo bičování, později užívání některých mučících nástrojů. Návštěvou flagelantského domu se netajil ani pozdější král Jiří IV. Další ze zvrácených praktik, která se těšila neobvyklé oblibě, byla deflorace panen. Zábava, kterou vnímám už spíše jako úchytku, to byla vskutku peněžně náročná, neboť dívky, popř. zprostředkovatelé takového styku si za

---

¹⁷ Tamtéž, s. 257

¹⁸ Tamtéž, s. 258

tuto službu nechávali náležitě zaplatit. Bohužel – zde se začínal byznys s lidským tělem pomalu svažovat k dětské prostituci a často i násilí na dětech. K dívkám, u nichž je otázkou, zda se někdy nechaly deflorovat dobrovolně, patřily i dívky unesené či zakoupené jak otrokyně. Některé z dívek svůj první akt se zákazníkem vykonaly bez větších problémů, jiné musely být omámeny. Ve většině případů se dívka ze světa prostituce již nevymanila. Přesto, že takovým dívkám muselo být v době deflorace již 16 let, nebylo toto pravidlo vždy dodržováno. Děvčátka byla oblíbena především v bordelech v Antverpách a Bruselu. Zacházelo se s nimi zde tak krutě, že ani soudobí novináři, spisovatelé a policisté nechtěli tyto praktiky přímo popisovat.¹⁹

Během 19. století se problém takto organizované prostituce začal výrazně dotýkat i Prahy. Ačkoli byla prostituce na území Rakouska-Uherska oficiálně zakázána, byla pochopitelně v nějaké podobě trpěna. I v našich zemích se setkáváme s vývojem, kdy došlo k jistému hygienickému pokroku: pokud se nevěstky registrovaly a pravidelně podstupovaly lékařské kontroly, nebyl s výkonem jejich praxe problém. Ten nastal, pokud žena neměla svou tzv. zdravotní knížku. Můžeme však říci, že se v našich zemích začínají projevovat první náznaky abolicie.

O nereálnosti prohibičních pokusů svědčí mírně žertovná slova císaře Františka Josefa II., jenž již roku 1878 reagoval na návrh vídeňského policejního ředitelství policejně dohlížet na místa, kde se prostituce provozuje, totiž že by bylo nutné dohlížet na celý svět.²⁰ Císařovo pragmatické uvažování se plně odráží v tom, že hlavním důvodem k reglementačním opatřením byla péče o armádu. Voják po souloži = spokojený voják, ovšem nesmí se nakazit. Proto byl často diskutován francouzský model státem regulované a kontrolované prostituce. Již v první polovině 19. století vyšlo několik nařízení, která v určitých ustanoveních byla velmi tvrdá – kupř. nakažená prostitutky putovaly bez milosti do vězení. Teoreticky bylo možné prostitutku dokonce potrestat velmi středověkou metodou – totiž uvázáním na pranýř. Od těchto trestů legislativa po roce 1848 definitivně upustila.

V Rakousku-Uhersku zákon umožnil výkon tohoto „povolání“ zákon z 24. května 1885, Podle dikce zákona byla povolena činnost prostitutkám, jež se dobrovolně podrobovaly policejní kontrole. Současně však byla kriminalizována pokoutná prostituce, vykonávaná bez

---

19 BASSERMANN, Lujó. *Nejstarší řemeslo: kulturní dějiny prostituce*. Překlad Marie Goldmannová. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 333 s. ISBN 80-204-0363-9, s. 287

20 LENDEROVÁ, Milena. *Chytila patrola aneb prostituce za Rakouska i za republiky*. Praha : Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0379-9, s. 29

policejní registrace. Legální prostitutky vybavené zdravotními knížkami a podstupující pravidelné lékařské prohlídky byly vykázány do „tolerovaných“ veřejných domů. Tyto podniky byly z hygienických a morálních důvodů situovány do zadních uliček obcí a měst daleko od rušných veřejných prostranství.

Ve druhé polovině 19. století dohled nad prostitutací vykonávaly policejní úřady, jež dotyčné ženy evidovaly a dohlížely na jejich pravidelné lékařské kontroly. Obce si prostituci regulovaly pomocí různých vyhlášek a nařízení. Vzhledem k dobovému vnímání rodinného života se ovšem policejní dohled mohl týkat i dvojic, které nesezdány spolu žily – i po delší dobu. Tzv. konkubinátu byly vyhrazeny i zvláštní kolonka v seznamech osob.²¹ Obce sledovaly pohyb podezřelých žen v různých hostincích a policejní úřady vypracovávaly pro své podřízené velmi podrobné manuály, jak prostitutky evidovat, jak kontrolovat jejich ubytování a hlavně jak řešit jejich pravidelné zdravotní kontroly. Cílem těchto kontrol nebyla ovšem péče o zdraví prostitutky, ale o zdraví zákazníka. Kontrola byla pochopitelně zpoplatněna a poplatek byl rozdělován mezi lékaře a policii.²²

Rakouské zákoníky řešily též otázku kuplířství. Legalizace veřejných domů zřejmě vytvářela nový problém – totiž i dnes fungující systém různých dluhů, jež prostitutka měla vůči majiteli nevěstince. Tím se vytvářela jistá forma novodobého otrokářství a osudy dotyčných prostitutek se stávaly i literárními náměty. Nutno podotknout, že když byl po vzniku Československa počet nevěstinců např. v Praze razantně snížen, prostituci to neodstranilo. Hledání této zmizelé pražské historie se věnuje obrazová publikace Radima Kopáče a Josefa Schwarze *Nevěstince a nevěstky: obrázky z erotického života Pražanů*.²³

S koncem století 19. a s příchodem století 20. dostává pojem prodejná láska nový rozměr. Jedním z důvodů je rozmach lékařství, které slavilo první úspěchy na poli léčby pohlavně přenosných chorob. Nedá se říci, že by prostituce opustila veřejné domy, ale

---

21 KLEČÁKOVÁ, Stanislava. V zájmu ochrany zdraví a zamezení nákazy pohlavní“ aneb prostituce ve městech

Čáslavi, Kutné Hoře a Kolíně v období reglementace. In: BLUŽ MLOVÁ, Dagmar a Petr KUBÁT (eds.). *Čas*

zdravého ducha v zdravém těle. Kapitoly z kulturních dějin přelomu 19. a 20. století / České Budějovice : Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Společnost pro kulturní dějiny, 2009. ISBN 978-809-0444-638. Str. 160.

22 Tamtéž, str. 161.

23 KOPÁČ, Radim – SCHWARZ, Josef. *Nevěstince a nevěstky: obrázky z erotického života Pražanů*. Vyd. 1. Praha ; Litomyšl: Paseka, 2013. 244 s. ISBN 978-80-7432-316-4

policejní hlášení naznačují, že prostitute se opět přesouvá na ulici, do temných uliček a hotelů. Nevěstince se úplně ruší v roce 1922, což je důsledkem § 14 zákona č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí.²⁴ Za tento pokrok je z velké míry zodpovědný T. G. Masaryk. Zde je reglementace v § 13 zcela nahrazena abolicí. Dozor nad prostitutkami je zrušen, a proto mnohé přestaly docházet na lékařské prohlídky, k čemuž je dříve nutila policie. Setkáváme se ovšem se vznikem nápravných ústavů pro prostitutky – viz § 15 – cit.: „*Státní správa (§ 29) postará se, pokud toho bude třeba, o zřízení ústavů, ve kterých se dostane řemeslným prostitutkám dočasného útulku a příležitosti k nápravě.*“²⁵ Samozřejmě trvala snaha udržet nějaký evidenční systém, jehož během 40. let 20. století hojně využily německé okupační úřady a pracovnice prodejné lásky umisťovali do koncentračních táborů.²⁶

Veliký vliv na prostituci mělo období obou světových válek. Následkem bylo snižování počtu prostitutek jak v USA, tak i západních zemích. Tento počet se nemohl vyrovnat počtu vojáků, kteří se dožadovali sexu, a tak se postupně uvolňovala morálka dívek a žen z dělnických rodin a středních vrstev. Tyto kroky vedly k ochabnutí prostituce organizované, kterou postupně nahrazovaly prostitutky na „volné noze“. Opět roste hrozba nákazy syfilitidou, což je negativně vnímáno vojenskými úřady. Nevěstky pochopitelně sloužily vojákům k relaxaci od krveprolití a nepokojů ve válečných zónách. Těsně za frontou byly v zázemí často zřizovány pojízdné nevěstince, v německy mluvícím prostředí označované tzv. puffy.

Usměrňování prostituce za Rakousko-Uherska a první republiky se věnuje Nancy M. WINGFIELDOVÁ, profesorka historie na Northern Illinois University. Zabývá se kulturními dějinami habsburské monarchie v 19. a 20. století. Její článek v časopise *Dějiny a současnost* je pro tuto práci zajímavý i proto, že se zde právě prolíná problematika prostituce a zdravotního stavu armády.²⁷ Otázka armády a prostituce je ovšem mnohem širší. Vojáci patřili k častým zákazníkům a vojenské úřady nedokázaly za Rakouska-Uherska k tomuto počínání zaujmout zcela jednoznačné stanovisko. Sexuální vyžití vojáků bylo často

---

24 Zákon č. 214/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí. [online]. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgizf6mrugetwa>

25 Zákon č. 214/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí. [online]. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgizf6mrugetwa>

26 BASSERMANN, Lujo. *Nejstarší řemeslo: kulturní dějiny prostituce*. Překlad Marie Goldmannová. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 333 s. ISBN 80-204-0363-9, s. 292

27 WINGFIELDOVÁ, Nancy M. "Zdržet se pohlavního styku neboli". *Usměrňování prostituce za Rakouska-Uherska a první republiky*. In: *Dějiny a současnost. Kulturně historická revue*. 29, č. 3, (2007). ISSN 0418-5129. s. 22-25.

považováno za potřebné, a proto se setkáváme se snahou i zde prostituci nějak institucionalizovat. Ekonomické důvody však často vedly k tomu, že placený sex se odehrával nejen ve vymezených a úředně schválených prostorách – vzpomeňme ostatně pasáže z *Osudů dobrého vojáka Švejka*, jež se odehrává v rakousko-maďarském pohraničním městě Most nad Litavou, kudy projíždělo nesčetné množství vojenských transportů – cit.: „*To byla nejlepší vykřičená místnost, kam nesměli chodit prostí vojáci a jednoroční dobrovolníci.*

Ti chodili do Růžového domu, jehož zelená světla byla též vidět od opuštěného fotografického ateliéru.

Bylo to rozřídění jako později na frontě, kdy mocnářství nemohlo už svému vojsku ničím jiným pomoci než přenosnými bordely u štábů brigád, takzvanými „puffy“. Byly tedy k. k. Offizierspuff, k. k. Unteroffizierspuff a k. k. Mannschaftspuff.“²⁸

Ačkoli okupační armády odsouvaly prostitutky do pracovních táborů, pro sebe si zřizovaly vlastní nevěstince, kde ženy byly nuceny sexuální služby vykonávat. Z některých z nich se stávaly špiónky. Němci nastolili zpřísněné zdravotní kontroly a jasně určili, pro jakou vojenskou hodnost bude určen konkrétní veřejný dům, aby se důstojníkům dostalo těch nejlepších služeb. Nelítostná byla i situace v nacistických koncentračních táborech, kde ženy též byly k prostituci nuceny, což se podepsalo na jejich životech nejen v táborech, ale u přeživších i v budoucnu.

S koncem 20. století se začíná situace různě po světě měnit a každý stát si začíná sám určovat, jakým způsobem chce dál otázku prostituce řešit. Státy se přiklánějí k různým přístupům, ať už se jedná o legalizaci prostituce a její uznání jako zaměstnání, nebo naopak její kriminalizaci.

3.4 Prostituce v českých zemích

Vývoj prostituce na území českých zemí probíhal velice obdobně jako ve většině světa. Stav se změnil až v druhé polovině 20. století. Tradičně se poskytovatelkám erotických služeb nejvíce dařilo v Praze. Po roce 1989 se tyto aktivity výrazně rozšířily v pohraničních regionech, neboť se zde odrážela silná poptávka zejména ze sousedního Německa a Rakouska. Provozování prostituční praxe v českých zemích překonalo nejtěžší nástrahy jako syfilis, morové epidemie i války. A stejně tak jako v jiných zemích, pokud byla nevěstka evidována, mohla bez větších potíží svou službu vykonávat.

²⁸ HAŠEK, Jaroslav. *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. [online]. V MKP 1. vyd. Praha : Městská knihovna v Praze, 2011 [cit. 2014-04-02]. 1. a 2. díl. Dostupné z WWW: <<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/37/00/55/svejk.pdf>> Str. 315

Pokus o zásadní zvrát přichází po druhé světové válce po únorovém převratu 1948, kdy se na scénu dostává socialismus. Ten se k tématu prostituce a dalších sociálně nevyhovujících jevů, jako je užívání návykových látek apod., stavěl dosti ambivalentním způsobem. Veřejné domy byly zakázány v celém východním bloku. Prostituce zmizela z legislativy, její existence se neshodovala s teoriemi nového systému. Byla postihována jako jedna z forem příživnictví. Z ulic sice zmizela, ale pokud potenciální zákazník věděl, kde hledat, nebyl problém si sex za peníze obstarat. Socialismus přinesl nový trend, jímž byly vcelku luxusní prostitutky, které se pohybovaly převážně v luxusních barech, restauracích a hotelech se zahraniční klientelou. Jejich příjmy často přesahovaly průměrný plat, a tak si mohly žít tzv. „na vysoké noze“. S jejich stylem života se pochopitelně spojovala také valutová kriminalita, jelikož své příjmy v zahraniční měně mohly uplatnit ve výběrových obchodech typu Darex či později Tuzex, popř. prostřednictvím dalších osob byly tyto valuty směňovány za mimořádně výhodný kurz pro prodejce na černém trhu za československé peníze. Řada prostituujících osob pracovala i samostatně, bez ochrany tzv. „pasáka“. I přes dobovou cenzuru dokázaly tehdejší prostitutky svou klientelu oslovit pomocí vhodné inzerce v časopisech.

Další velká změna přichází právě po listopadové revoluci roku 1989. Změna politického režimu přinesla řadu změn, které ovlivnily právě i další vývoj prostituce. Protože společnost byla v rozpacích a měla problémy s novou kodifikací mnoha věcí, se kterými se setkávala denně, prostituce pochopitelně nebyla prioritou veřejného zájmu a vymkla se kontrole. V důsledku porevolučního zmatku tak nastává „prostituční boom“. Otevírají se hranice, prostituce není legislativně upravena, a tak např. veřejné domy zůstávají sice nelegální, ale faktickou součástí nově se utvářející společnosti. V důsledku rostoucí míry poptávky, která měla za následek zvyšující se nabídku, vznikají strip-teasové podniky, erotické a masážní kluby a mnoho dalších forem podnikání spojených s prostitucí.

V současné době se ukazuje problémem právě to, že se uvedenou situací dlouhá léta nikdo nezabýval, problematika byla odsunuta na druhou kolej. Systém podnikání se sexuálními službami se sice ustálil, ale i dnes i přes zjevný pokles poptávky a nabídky zůstává bez významných změn.²⁹

---

²⁹ Havelková, Barbara, ed. a Bellak-Hančilová, Blanka, ed. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. 304 s. Studie; sv. 99. ISBN 978-80-7419-149-7, s. 47.

4 Statistiky

Kolik lidí si na našem území vydělává na živobytí provozováním sexu, nelze zcela přesně odhadnout. Stejně tak je těžké přesně určit, kolik si průměrně vydělají, jaká je koncentrace v určitých oblastech a tak dále.

Jedním z důvodů, proč se nedá určit přesný počet je, že prostituující se osoby nejsou nikde registrovány a kvůli přetrvávajícím společenským stigmatům raději zůstávají v anonymitě. I údaje, které poskytují různé zdroje, se ve svých číslech liší.

Podle serveru czech-press.com, který zveřejnil článek zahrnující výzkum z roku 1993, můžeme předpokládat, že v této době se prostitovalo přibližně 97 500 osob. Z toho je 43,6 % prodejným děvčat a 1,2 % prodejných chlapců. Zbytek tvoří pasáci (asi 34,7 %) a ženy - manažerky prostitutek (12,9 %). Pak následuje spodina, do které řadíme dohazovače, pokojské a placenou mafiánskou ochranku. Zajímavé jistě je, že některé prostitutky už si živí i své služebné. Ty tvoří asi šest set žen. U rovných pětadesáti procent lidí ze zmíněných 97 500 je prostitute a činnost kolem ní jediným zdrojem obživy.³⁰

Odlišné údaje pro toto období poskytovalo Ministerstvo vnitra. „V roce 1993 Ministerstvo vnitra odhadovalo počet osob v prostituci na 630 v Dubí a 10 000 až 20 000 v Praze. V roce 1999 MV uvádělo počet osob v prostituci v České republice mezi 15 000 a 25 000; z nich 6 000 pracovalo v klubech a 4 000 až 5 000 v pouliční prostituci. Katolická a nevládní organizace Magdala odhadovala počet osob v prostituci v roce 2008 na 30 000.“³¹

Zdroj ČTK z letošního roku (2019), uvádí, že se prostituci věnuje přibližně 13 000 osob. Tyto údaje zdroj převzal od organizace Rozkoš bez rizika. Dále také uvádí, kolik průměrně zaplatí zákazník za erotickou službu. Na ulici je to v průměru 500 Kč, v soukromí 1000 korun a na privátech kolem 3000 Kč. Samozřejmě záleží na typu vykonávané služby a úrovni poskytovatelky. Za neobvyklé praktiky se připláčí a stejně tak za styk bez kondomu.³²

30 *Prostituce v číslech*. [online]. [cit. 2019-02-27]. Dostupné na: http://www.czech-press.cz/index.php?ption=com_content&view=article&id=7552:prostituce-v-islech-sp-338779287&catid=1512&Itemid=148

31 Havelková, Barbara, ed. a Bellak-Hančilová, Blanka, ed. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. 304 s. Studie; sv. 99. ISBN 978-80-7419-149-7, s. 88

Místa a počty, kde se prostitutky vyskytují, se dají odhadnout jen ztěžka. Některé zdroje uvádějí přibližně toto rozdělení – 10 % na ulici, 40 % v klubech a zbylých 50 % na privátech.

V poslední době se rapidně zvýšil mezi prostitutkami počet Češek, a to přibližně na 82 %. Z toho většina jsou matky samoživitelky, dále studentky vysokých škol (na přední příčce studentky pedagogických fakult, na druhém místě právnická fakulta). Podle organizace Rozkoš bez rizika také roste věk poskytovatelek erotických služeb. V poslední době je těmto ženám nejčastěji 30 až 39 let. Před několika lety se uváděl průměrný věk 28 let. Jako typickou poskytovatelku sexu zařadíme ženu kolem 30 let, rozvedenou s dětmi a ve velmi špatné finanční situaci.

Pokud u české prostituce lze konstatovat něco pozitivního, pak tím je pokles drogově závislých, který se dlouhodobě odhaduje na 10 %. U pouličních prostitutek je toto procento vyšší, pohybuje se okolo 28 %. Co se pohlavních nemocí týče, riziko nakažení například virem HIV od prostitutky je překvapivě velice nízké, neboť tato choroba se lépe přenáší z muže na ženu než opačně. Diskutabilní je tvrzení, že počty nakažených se nadsazují a že větší nebezpečí hrozí u styku mezi „normální“ veřejností.

Pokud jsou ženy „zaměstnankyněmi“ v erotických podnicích, převážně nikdy nedostávají celý svůj výdělek. Jejich příjem tvoří 30 – 60 % ceny, kterou zaplatil zákazník. Zbytek musejí odevzdat majiteli podniku, který s ním naloží podle svých potřeb. Při pouliční prostituci není neobvyklé, že žena ze svého výdělku často nedostane nic.

4.1 Šedá ekonomika

Pojem šedá ekonomika provází společnost již několik staletí. Jde o ekonomické a finanční vztahy, které jsou v rozporu se zákonem. Jedná se například o korupci, práci na černo, daňové úniky. S tímto typem ekonomiky se setkáváme mimo jiné právě na poli provozování prostituce. Jelikož není prostituce uznána jako zaměstnání a její vykonávání není nijak právně ošetřeno, příjmy jejích provozovatelek nepodléhají žádnému typu zdanění. Odhaduje se, že tímto sektorem projde ročně nejméně 8 miliard korun.

---

32 *V Česku je odhadem 13 tisíc prostitutek, půlka jsou samoživitelky.* [online].]. [edit. 2019-02-14]. [cit. 2019-02-27]. Dostupné na: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/v-cesku-je-odhadem-13-tisic-prostitutek-pulka-jsou-samozivitelky/1721569>

5 Současnost

5.1 Druhy prostituce

V současné době prostituci lze rozdělit do několika skupin, a to podle jejich charakteristik a kritérií. Máme zde dvě kritéria. První je specifikované podle subjektů, které sexuální služby poskytují – ženy, muži, děti. Druhé kritérium je dle prostředí, ve kterém je prostituce vykonávána.

5.1.1 Dětská prostituce

Údajně se dětská prostituce rozšířila se vstupem České republiky do schengenského prostoru. Řada těchto dětí je k praxi nucena rodinou nebo se stala součástí obchodu s lidmi. Děti, které jsou obětmi zneužívání, často pocházejí s chudých či neúplných rodin. Převážnou část poptávky na trhu samozřejmě tvoří pedofilové, ale zákazníci nejsou jen oni. Děti také bývají využívány k natáčení dětské pornografie. Jejich působení v sexuálním průmyslu je obvykle doprovázeno násilím, a to jak fyzickým, tak psychickým. Avšak existuje nemalé procento dětí, které s k tomuto způsobu přivýdělnku rozhodly dobrovolně, protože si chtěly vydělat více peněz. Toto rozhodnutí je v některých případech ovlivněno jak špatnou situací rodinnou, tak ekonomickou. Hodně těchto dětí se pak následně nechce tohoto příjmu vzdát. S více penězi, než mají jejich vrstevníci, a s kontakty od svých klientů se dostávají do různých situací, což může mít za následek např. začátek užívání návykových látek. Málomocný dětský prostitut funguje na „volné noze“, je tedy většinou pod dozorem kuplíře. Trh s dětmi je ovšem záležitost uzavřenější komunity, a pokud má nějaký jedinec o službu tohoto typu zájem, musí vědět, kde hledat nebo koho oslovit. Ani zde ale není ojedinělým případem, že klient po schůzce zůstává neukojený a okradený. V tomto odvětví je větší poptávka po mladých chlapeckých prostitutech než po dívkách.

5.1.2 Mužská prostituce

Specifika jsou poměrně stejná jako u ženské prostituce, avšak v dnešní době můžeme pozorovat rychle se zvětšující skupinu homosexuálních prostitutek.

Homosexuální prostituci provozují zejména mladí muži a chlapci. Není podmínkou, že musejí být homosexuálně orientovaní. V drtivé většině případů tento druh prostituce vykonávají výhradně z čisté touhy po zisku. Drtivá většina pochází z dysfunkčních rodin, mnohdy se špatným sociálním zázemím a nemálo z nich jsou utečenci z nápravných zařízení. Zpravidla bývají závislí na různých druzích návykových látek, ať už na alkoholu či na

drogách. Další početnou skupinou v této oblasti jsou gambleři, tedy osoby závislé na hracích automatech. Častým jevem je tak páchání trestné činnosti, a to nejen na okolí, tedy na svých klientech, ale i na sobě navzájem. Nejen z toho důvodu jsou společensky velice nebezpečnou skupinou. Ze zdravotního hlediska je to nejrizikovější skupina pro šíření nákazy HIV/AIDS. Nejčastějšími místy, kde je mužská prostituce provozována, jsou převážně veřejná místa, jako jsou nádraží či toalety, ale také některé gay kluby. V poslední době je však možné setkat se s pouličními či silničními prostitutky.

Velice málo zastoupenou skupinou mužských prostitutek jsou muži, kteří své služby nabízejí výhradně ženskému okruhu zákazníků. Tito prostitutek se nazývají gigolové a své nabídky převážně inzerují v novinách a časopisech zaměřených na erotickou tematiku.

Nejvíce ojedinělá je nově vznikající skupina transsexuálních prostitutek.

5.1.3 Kurtizány (luxusní prostitutky)

Jde o velice těžko postižitelnou skupinu. Jedná se o velice uzavřený okruh, kde každá pracovnice má pouze omezený počet svých stálých klientů, které je ve většině případů schopna společensky reprezentovat. Mluvíme o vzdělaných ženách na úrovni, kde se jejich věk pohybuje mezi 20 – 30 lety. Avšak i vyšší věk není výjimkou. Pohybují se ve velice luxusním prostředí a jejich příjmy jsou pochopitelně nadstandardní.

5.1.4 Hotelová prostituce

Průměrný věk je 20 let a výše a obvykle se jedná se o ženy na úrovni, které své služby poskytují po telefonické dohodě na hotelovém pokoji. Od kvality hotelu se tak odvíjí i kvalita dívky. Tento druh prostitutek v nemalém počtu zastupují dívky studující vysokou školu. Většina ovládá alespoň jeden cizí jazyk a jejich vystupování odpovídá společenským požadavkům. V tomto druhu prostituce většinou bývají zainteresováni zaměstnanci hotelů a taxikáři.

5.1.5 Bytová a privátní prostituce

Bytová prostituce je fenoménem, kdy ženy poskytují služby ve vlastních bytech, často za přítomnosti, či dokonce za asistence svého partnera. Klientela bývá široká: od náhodných klientů až po stálé. Lze předpokládat jisté souvislosti s řadou nejenom kriminálních rizik, ale i zdravotních, a to včetně ohrožení mravní výchovy dítěte.³³

³³ Zákon č. 40/2009 Sb., zákon trestní zákoník, ustanovení § 201 – 203. [online]. [cit. 2019-02-27]. Dostupné na: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#f3919924>

V privátní prostituci hovoříme o vykonávání služeb v pronajatém bytě, který slouží výhradně k těmto účelům. Byt zpravidla využívá více dívek, které se buď o placení poplatků dělí rovným dílem, nebo jedna vybírá peněžní prostředky od ostatních, a to i s nemalým úrokem.

Klienty získávají pomocí inzerátů v časopisech s erotickou tematikou, na internetu apod.

5.1.6 Barová prostituce

Je poskytována v nejrůznějších podnicích zaměřených na sexuální služby. Mezi tyto podniky patří masážní salóny, „sex bary“, stripbary a noční kluby. Mezi zaměstnankyněmi nalezneme jak ženy s občanstvím České republiky, tak i ženy-cizinky, které se na našem území mnohdy zdržují nelegálně. Počet osob působící v konkrétně v tomto odvětví se odhaduje na 6 tisíc.

5.1.7 Pouliční a silniční prostituce

Jedná se nejrizikovější skupinu prostituujících se osob. Jde o nejnižší vrstvu, do které se řadí zejména osoby se špatným sociálním zázemím, nízkým intelektem a téměř žádným vzděláním, mnohdy osoby na útěku, či nelegálně pobývající na našem území. Hojně jsou zde zastoupeny Romky, Slovenky, Ukrajinky, Bulharky atd.. Většinou se jedná o ženy velice mladého věku a výjimkou nejsou dívky mladistvé. Drtivá většina je závislá na návykových látkách a je podřízena nadvládě kuplíře. Jsou nejohroženější skupinou z hlediska obchodu s lidmi a páchaní trestné činnosti na jejich osobě. Na druhou stranu jsou právě ony skupinou, která často páchá trestnou činnost, a to zejména na klientech. Nejrizikovější jsou mladistvé dívky, které jsou ochotny poskytovat sexuální službu anonymně, rychle, kdekoliv a komukoliv za velice nízkou cenu a teoreticky za jakýchkoliv podmínek bezpečnosti.³⁴

5.2 Současné trendy

Pokud v dnešní době zákazník bude vyhledávat styk za peníze, s velkou pravděpodobností narazí na ženu českého původu. V posledních letech velice výrazně stoupl jejich počet ve zmiňované profesi a současně zásadně klesl počet pracovníků zahraničního původu. I přesto se setkáváme s ženami původem ze Slovenska, Rumunska, Běloruska, Ukrajiny apod., početně zastoupeny jsou také Romky. Místa s největší koncentrací v hlavním městě Praha jsou pochopitelně na Václavském a Staroměstském náměstí, ale především na

³⁴ CHMELÍK, Jan. *Prostituce, její charakteristika a právní aspekty*. Kriminální věda, 2003, 36(3). ISSN 1210-9150, s. 205-210

Karlově náměstí. Spousta pouličních pracovníc dnes již svou praxi vykonává bez dohledu pasáka. Často se však jedná o zkušené prostitutky. Začátečnice většinou potřebují seznámit s chodem celého byznysu a tuto službu pro ně vykonává právě pasák.

Pouliční prostituce se v posledních dostává do pozadí, a to i z důvodu, že si obce samy mohou určovat, zda se na jejich území smí či nesmí prostituce provozovat. V případě, že žena vykonává své zaměstnání na zakázaném území, může a měla by být pokutována. To vede k jejich nadměrné zadluženosti a neschopnosti své dluhy splácet. Proto se spousta prostitutek stahuje z ulic do klubů či na priváty. Jedná se zde i o otázku jejich bezpečí a mohou také požadovat od zákazníka vyšší taxu. Pokud bude mít zákazník zájem o styk s pouliční prostitutkou, nejčastější místa pro realizaci pohlavního styku je zákazníkův automobil. Pokud ten není k dispozici, mají pracovníce vytipovaná místa, kde budou relativně v bezpečí a o samotě. Těmito místy jsou převážně parky.

V současné situaci se setkáváme s velkým množstvím nových trendů v oblasti sexbyznysu. I když klasická podoba prodejného sexu se stále drží na prvním místě v pomyslném žebříčku oblíbenosti, neubrání se před příchozí konkurencí v oblasti nových technologií.

Pokud budeme hovořit o moderních technologiích, často se můžeme setkat se sexem provozovaným přes internet. Konkrétně pomocí webových kamer, přes které je možné komunikovat a sledovat osoby vykonávající nejrůznější praktiky. Klasickým způsobem a předchůdcem byl sex po telefonu, provozovaný erotickými linkami. Rozsáhlou síť tvoří webové stránky, kde ženy nabízejí své služby. Mají vytvořený jakýsi „medailonek“, ve kterém je uveřejněna jejich fotografie (zřídka kdy aktuální), telefonní číslo, výčet praktik a jejich cena. Tyto weby jsou poměrně snadno k nalezení na internetu.

Do popředí se také dostávají tzv. masážní salony, ve kterých bývá za patřičný příplatek možné dostat kromě klasické masáže i masáž erotickou. Do těchto salonů zákazníci chodí za daným účelem a již s předstihem vědí, co mohou požadovat a očekávat. V tomto odvětví se setkáváme spíše než s Čechy s pracovníci pocházejícími z Asie. S obdobnou situací se lze setkat například v masážních salonech v hlavním městě Praha, kde návrh probíhá nenásilným dotykem v oblasti intimních partií od maséra/masérky a je pouze na vás, zda nabídku využijete, či nikoli. Tato praktika ovšem není součástí hlavní nabídky salonu, jelikož se maséři nabízejí sami bez vaší iniciativy a s jistou pravděpodobností bez jakéhokoliv

vědomí provozovatele. Maséři a masérky mají tento druh práce jako přivýdělek. V různých koutech světa se lze setkat i s takto „nadstandardním“ servisem při běžné návštěvě restaurace, kde vás žena sama osloví a dá nabídku. Do tohoto odvětví spadají i bary a kluby, které se tváří, že poskytují zábavný večerní program, často v podobě tanečního vystoupení apod. Avšak klasickým obrazem těchto podniků je bar a nabídka dívek v pokojích, které slouží výhradně k sexu. Taxa je zde stanovená, ale neznamená, že se s dívkami nedá smlouvat.

Naprostou kuriozitou, která se koncem loňského roku přicestovala i do naší vlasti, je nevěstinec, jehož „zaměstnankyněmi“ jsou speciálně vyrobené silikonové panny. Vypadají velice realisticky a jako zákazník jste uchráněn od všech možných nebezpečí, ať už se jedná o nákazu pohlavní chorobou nebo okradení. Jedná se o naprosto seriózní podnik s výbornými hygienickými podmínkami. Třicet minut tohoto nevšedního zážitku vyjde asi na 1 200 Kč.³⁵

---

³⁵ *V Praze otevírá nevěstinec se silikonovými pannami, inspiruje se cizinou.* [online]. [edit. 2018-11-07]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné na: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/figuriny-silikon-panna-nevestinec-prostitutka.A181107_144906_ekoakcie_svob

6 Problémy související s prostitucí

„Prostituce je pro nás tedy součástí obecných problémů nerovnosti, zranitelnosti či znevýhodnění, ať již podle osy třídy nebo sociálního statusu, původu, genderu atp. Jakákoliv veřejná politika prostituce by proto měla být široce pojata a měla by zahrnovat škálu programů, které si kladou za cíl rozšířit paletu možností pro osoby, které z těch či oněch důvodů považují prostituci za nejlepší nebo jedinou možnost, jak získat finanční prostředky.“

„Shodujeme se zejména na tom „co nedělat“. Represe – formou kriminalizace či odsunu prostituce z veřejného prostoru – výrazně marginalizuje osoby, které poskytují komerční sexuální služby, a zvyšuje nebezpečí spojené s výkonem prostituce. Snahy potlačit a zneviditelnit prostituci a „odsunout“ osoby, které ji provozují, mimo veřejný prostor; převažující v České republice, jsou podle nás demonstrací hluboce zakořeněné představy, že osoby v prostituci/sexuálně pracující jsou „jiné“, že nepatří do naší společnosti a že s nimi tudíž nemusíme a nemáme sdílet společný prostor.“³⁶

6.1 Prostituce a drogy

Prostituci jako takovou lze chápat jako součást kriminálního podsvětí, zejména jako problém veřejného pořádku a morálky. Důležitou složkou je spojení s drogami či zbraněmi. V medializování těchto problémů se také řeší image měst.

Jisté je, že přibližně 20-25 % sexuálních pracovníků evidovaných u občanského sdružení Rozkoš bez rizika, kdysi bylo nebo i nadále je uživateli návykových látek. Avšak toto číslo není konečné, jelikož ne všechny osoby jsou v organizaci evidovány. Mnoho článků řešící prostituci poukazují na to, že prostituce jako taková je srovnatelně škodlivá jako závislost na drogách a alkoholu. Tato problematika je se vztahuje k řešení otázek veřejného pořádku a veřejného zdraví. *„Zajímavé je, že boj proti prostituci je chápán jako způsob, jak bojovat proti drogám. A zároveň je boj proti drogám chápán jako strategie snižování výskytu prostituce.“³⁷*

---

³⁶ Havelková, Barbara, ed. a Bellak-Hančilová, Blanka, ed. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. 304 s. Studie; sv. 99. ISBN 978-80-7419-149-7, s. 167

³⁷ Tamtéž, s. 168

Jednou z nejčastějších příčin začátku užívání návykových látek je stav, kdy se žena pracující v erotickém průmyslu těžko srovnává se způsobem své obživy. Týká se převážně žen, které k této profesi přivedla těžká životní situace. Druhou variantou je prvotní vytvoření drogové závislosti a v jejím důsledku začátek provozování sexuálních služeb za úplatu, jelikož člověk drogově závislý není tradičně schopen normálního sociálního života. Nejděsivější, avšak ne zcela neobvyklý je scénář, kdy kuplíř vytvoří násilím drogovou závislost a žena následně provozuje služby pouze za „další dávku“.

6.2 Obchod s bílým masem

V dnešní době ho můžeme označit jako novodobé otroctví. Jedná se nelegální činnost, která je v Evropě spojena nejen s Českou republikou, ale převážně s východními státy. Nejčastěji jde o dovoz žen a dětí z chudých zemí, a to za účelem poskytování sexuálních služeb. Jak by se dalo předpokládat, jedním ze způsobů získávání obchodovatelných osob jsou únosy. Bohužel se ovšem setkáváme i s prodejem vlastních dětí rodiči, kteří jsou v tíživé finanční situaci. Nelze pominout ani dobrovolný přesun z bídných podmínek rodného státu za vidinou lepší životní situace. Zákazu obchodu s lidmi a jeho postihování je zakotven v Trestním zákoníku.³⁸

6.3 Prostituce a kriminalita

V současnosti v naší republice není prostituce jako taková nelegální činností, a tak se prostituující osoby v tomto smyslu nedopouštějí trestného činu. To neznamená, že se trestných činů nedopouštějí jiným způsobem, který je jako trestný čin nebo přestupek kvalifikován dle příslušného zákona.

Prostituující se osoby mohou být pachateli různými typy trestných činů a to od krádeže až po vraždu. Naštěstí převážná většina je naprosto výjimečná, a tak spíše můžeme hovořit o činech, které v rámci prostituce můžeme označit jako charakteristické.

Kromě krádeží a mravního ohrožování mládeže je častým jevem šíření nakažlivé nemoci a ohrožení pohlavní nemocí. Pohlavní nemoci neodmyslitelně patří k sexuálním pracovníkům a kromě těch pohlavně přenosných se velmi často setkáváme také se žloutenkou. Avšak dikce zákona praví, že má-li jít o trestný čin, museli by pachatelé nemoc šířit buď to vědomě s jasným úmyslem nakažení druhé osoby anebo by se muselo jednat o tzv. šíření

---

³⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., zákon trestní zákoník, ustanovení § 168. . [online]. [cit. 2019-02-27]. Dostupné na: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#f3919924>

nakažlivé nemoci z nedbalosti. V obou případech totiž pachatelé o své nemoci vědí a nedodržují pokyny svého lékaře.

I prostituující se osoby se však stávají oběťmi trestných činů. V nejčastějším případě jde o kuplířství, kterého se dopouští osoba, která druhou osobu nabádá, či násilím nutí k výkonu sexuální praxe a dále kdo z tohoto aktu přijímá úplatu. Samozřejmě zde přijdeme do styku s trestnými činy jako je Obchod s lidmi, Omezování osobní svobody aj. Dále se pak osoby provozující pouliční prostituci stávají oběťmi násilných a sexuálně orientovaných činů, které v krajním případě mohou skončit i jejich smrtí.

Překvapivá je bohužel častá spolupráce prostitutek a pasáků s městskými strážníky. Ti se tváří, že o výkonu „profese“ nemají nejmenší tušení, a vše přehlížejí. Pokud dostanou hlášení, jsou povinni ho prošetřit. Avšak pokud přímo před nimi žena přímo nevysloví nabídku, nemohou ji označit za prostitutku – jedná se o tvrzení proti tvrzení.

7 Dopady na společnost

V dnešní době je provozování prostituce něco, bez čeho si řada lidí už nedokáže svět představit. Pravdou zůstává, že její praktikování se liší v závislosti na kontinentech, státech, náboženství, turistice a spoustě dalších faktorů. Nelze ale popřít, že by se jen velmi těžko místo, kde by se alespoň v malé míře nevyskytovala.

I přes to, že je sexualita v České republice poměrně otevřeným tématem, někteří jedinci se s ní stále nemohou smířit a to se odráží i na situaci, kterou odmítání debat o tomto tématu nastoluje. Nahlížení na tuto problematiku souvisí s výchovou, přístupem k řešení mezilidských vztahů, apod.

Dnes můžeme nespočetné množství takto živičích se žen nalézt převážně postávajících u hlavních silničních tahů napříč republikou za téměř každého počasí, v jakoukoliv denní i noční dobu. Tyto ženy jsou na první pohled rozpoznatelné, a to především lacině vyhlížejícím, nevkusným a vyzývavým oblečením, výrazným líčením a lascivními pohyby. Spousta z nich je tmavé pleti nebo pochází ze zemí východní Evropy. Největší koncentrace takových výjevů můžeme sledovat u státních hranic se Spolkovou republikou Německo - konkrétně obce Dubí, Hora Sv. Šebestiána, Cheb, Domažlice, Dolní Dvořiště, ale i spousta dalších.

Výše popsané výjevy rozhodně nejsou ukázkou vyspělého evropského státu s bohatou historií a rozvinutým průmyslem. Špatným obrazem jsou také lehké ženy, postávající u hraničních přechodů, kde je v podstatě nejde postřehnout.

Dalším negativem je ovlivňování mravní výchovy mládeže. Pokud jedou s rodiči nakupovat do Německa, pohledu na polooděná ženská těla v českém příhraničí se sotva vyhnout. Ještě horší ale je, pokud děti vyrůstají přímo ve městě nebo v jeho blízkém okolí, kde se s tímto obrazem se setkávají takřka denně.

Za jeden z nejhorších scénářů lze považovat, pokud nějaká pracovnice lásky zplodí dítě. V tom případě už vůbec nezáleží, kde svou živnost praktikuje, ale jisté, že pokud se dítě nedostane do dětského domova nebo ke státem určenému poručníkovi, bude se s matčiny klienty a kolegyněmi setkávat. To se zaručeně odrazí na jeho postoji k životu a společnosti.

7.1 Zdravotní hledisko

Z pohledu zdraví je vykonávání prostituce jedním z nejrizikovějších povolání. V oblasti prostituce je evidováno více 30 různých pohlavně přenosných chorob. Mezi nejčastější z nich řadíme kapavku, syfilis, genitální opar, chlamydiovou infekci, hepatitidu typu B a C, HIV/AIDS. Hlavní příčinou šíření nemocí i mezi osobami nevykonávající erotické služby je přenos nechráněným pohlavním stykem s nakaženou prostitutkou a dále nevědomé šíření mimo okruh erotického byznysu. Z důvodu bezpečnosti společnosti je v České republice zaveden Registr pohlavních nemocí (RPN), který s pomocí krajských hygienických stanic registruje data, která se dále sdílí se Světovou zdravotnickou organizací a ECDC (Světové středisko pro prevenci a kontrolu nemocí). Jeho internetová část podléhá Ministerstvu zdravotnictví. Registr pohlavních nemocí se musí řídit závaznými předpisy: *Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, Vyhláška MZ č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, Vyhláška MZ č. 473/2008 Sb., o systému epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce, Metodický návod Věst. MZ, částka 8/2003, k řešení problematiky infekce HIV/AIDS v České republice, Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2119/98/ES z 24. 9. 1998 o zřízení sítě epidemiologického dozoru a kontroly přenosných nemocí ve Společenství.*

8 Legislativa prostituce

V našem státě dnes není prostituce z legislativního hlediska upravena. Z tohoto důvodu nemohou být osoby prostituci provozující zákonem stíhány z důvodu jejího výkonu. Jako trestný čin jsou však označovány jevy, které se k prostituci blízce vážou a lze je nazývat jako „doprovodné“. Jedinou zmínku o prostituci jako takové nalezneme v ustanovení § 3 odst. 3 písm. p) živnostenského zákona novelizovaného v roce 1995. Zde je konkrétně uvedeno „živností dále není nabízení nebo poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb“.³⁹

V průběhu času se setkáváme s třemi hlavními přístupy k prostituci. Prohibice, reglementace a abolice.

Prohibice je jev, kdy je daný stav zakázán. V případě praktikování prodejné lásky se tento způsob zkoušel uplatňovat spíše v časech minulých a to bez jakéhokoliv výsledku. V prvním kroku se jedná o zákaz „prodávat“, nabízet apod. V kroku druhém je zahrnut i zákaz „kupovat“. Platí zde myšlenka, že pokud nebude poptávka, nebude nabídka.

Za reglementaci považujeme strpění současného stavu, tedy existence prostituce. Jde o pochopení situace, že prostituci nelze zcela vymýtit, a proto je nezbytné nastavit jí pravidla, za kterých připustíme její existenci. Pokus o zavedení povinné registrace a pravidelných lékařských prohlídek však nebyl úspěšný. Reglementace je následek neúspěšné prohibice. Tendence k jejímu praktikování vznikají již za antiky a opět se objevují v Rakousku-Uhersku, kde byly upraveny zákonem č. 89/1885.⁴⁰

Abolice, respektive aboliční hnutí jsou zaměřena na zrušení reglementačních zákonů. Nepovažují za přípustné, aby se stát – jak oni to vnímají a interpretují – stal „pasákem“, pokud nastolí pravidla, kterými se bude celý sexbyznys řídit. Největšími zastánci abolice byly paradoxně osoby, které s ní přišli do styku, jelikož se jednalo o osoby z řad úředníků, policistů atd. Největší rozmach abolice zaznamenala před první světovou válkou z důvodu narušení stability společnosti, což se dále odrazilo na stavu po válce. Konkrétně byl v roce 1922 přijat zákon č. 241/1922 Sb., tedy zákon o potírání pohlavních nemocí. Snahy abolicionistů se však ukázaly jako neproduktivní a naneštěstí se se zrušením reglementačních

³⁹ Zákon č. 455/1991 Sb. živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů, ustanovení §3, odst. 3/p

⁴⁰ Zákon č. 89/1885 ř. z., o robotárnách a polepšovnicích, ustanovení § 5. [online]. [cit. 2019-02-28]. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=352&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>

zákonů podstatně zvýšil počet osob nakažených pohlavní chorobou, jelikož byly zrušeny povinné zdravotní prohlídky a celkově prostituce zaznamenala rozmach. I za téměř za celé století se tento přístup ukázal jako neproduktivní. Utvořil se zde prostor bez kontroly a pravidel. Avšak nutno podotknout, že právní řád pamatuje na delikty s prostitucí spojené.

Úprava, která vstoupila v platnost v období první republiky, pozbyla platnosti až v roce 1956. Od tohoto roku bylo v „...ČSR kriminalizováno soustavné vyhýbání se poctivé práci a obstarávání prostředků k obživě nekalým způsobem. Prostituce byla po zbytek komunistického období trestněprávně i správněprávně postihována jako příživnictví.“⁴¹

8.1 Vývoj po roce 1989

Se změnou politické situace se začíná měnit i situace na poli prodejné lásky. Velký vliv na tuto situaci má především otevření hranic a tím i příval turistů, kteří začínají projevovat zájem o erotické služby. Tento jev označujeme termínem sexuální turistika. Hlavní přelom nastal v roce 1990, kdy byl zrušen zákonem č. 175/1990 trestný čin příživnictví, který byl upraven §203 zákona č. 140/1961 Sb. trestního zákona, čímž se prostituce stala zcela dekriminalizovanou. V období na počátku 90. let se na vzestup dostává především pouliční prostituce.

„Co se týče právních úprav prostituce, stále platí část zákona č. 241/1922 Sb. o potírání pohlavních nemocí, ve znění zákona č. 158/1949 Sb. a zákona č. 88/1950 Sb., a to kromě jiného „zákaz zřizování a udržování nevěstinců“ (MVČR 2005, ZHMP, 2013). Ačkoliv je tedy zakázáno zřizovat a provozovat nevěstince, funguje jich v současné době na našem území zhruba 850 (Vaca, 2005). Majitelé těchto zařízení by mohli být stíháni pro trestný čin kuplířství podle § 189 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.“⁴²

O první tendence ve snaze regulovat formu prostituce se pokoušel návrh zákona o některých opatřeních k regulaci prostituce podaný Ministerstvem spravedlnosti v roce 1993. Návrh obsahoval výčet možných míst určených pro provozování prostituce a zároveň právo obcí vydávat obecně závazné vyhlášky ohledně těchto míst, věkovou hranici 18 let pro poskytovatele a především povinnost předložit doklad o zdravotní prohlídce. Následně v roce

⁴¹ Havelková, Barbara, ed. a Bellak-Hančilová, Blanka, ed. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. 304 s. Studie; sv. 99. ISBN 978-80-7419-149-7, s. 93

⁴² ŠÍDOVÁ, Lucie, Jana POLÁKOVÁ a Hana MALINOVÁ. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Brno: Rozkoš bez rizika, [2013]. ISBN 978-80-260-4963-0, s. 51

1994 byl tento návrh vládou zamítnut s odůvodněním, že podmínky budou do budoucna upraveny v zákoně o obcích, což se nestalo.

Přelom přichází v roce 2000, kdy se poprvé setkáváme se zákonem 128/2000 Sb., zákon o obcích. Ten obcím umožňuje vydávání obecně závazných vyhlášek, jejichž pomocí mohou na svém území regulovat, jakým způsobem bude v dané obci provozování prostituce povoleno. To znamená, že lze stanovit, na jakých místech ji lze vykonávat, formu erotické reklamy a především ustanovení, aby nedocházelo k porušování veřejného pořádku. Porušení tohoto zákona je klasifikováno jako přešůpek, za který jim může být uložena bloková pokuta v hodnotě 500 – 1000 Kč. Dále dle nálezů Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2007 může obce vydat celoplošný zákaz vykonávání pouliční prostituce. Tyto vyhlášky hojně využívají například města Praha, Plzeň, Chomutov, Dubí.

„Jedná se zejména o závažnou trestnou činnost (drogová kriminalita, obchodování s lidmi, komerční sexuální zneužívání dětí), ale také o zdravotní rizika, která tuto činnost doprovázejí.

Řešení této problematiky je jednou z priorit Ministerstva vnitra, které zpracovalo věcný záměr zákona o regulaci prostituce. Východiskem pro jeho vypracování byly dva materiály, a to "Rozbor problému souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení" schválený usnesením vlády č. 331 ze dne 14. dubna 1999, a "Návrh opatření k řešení problému souvisejících s prostitucí" schválený usnesením vlády č. 1145 ze dne 15. listopadu 2000. Tyto materiály obsahují analýzu současné situace v oblasti prostituce včetně rozboru právních prostředků a efektivity jejich využívání.

Usnesením č. 387 ze dne 28. dubna 2004 vláda tento věcný záměr schválila a zároveň uložila úkol I. místopředsedovi vlády a ministrowi vnitra zpracovat a vládě do 29. dubna 2005 předložit návrh zákona o regulaci prostituce. Vzhledem k tomu, že Česká republika je vázána Úmluvou o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob z roku 1951, se kterou je věcný záměr v rozporu, byl v usnesení rovněž uložen úkol zpracovat a vládě do 30. září 2004 předložit návrh na vypovězení této Úmluvy. Začátkem roku 2006 by návrh zákona předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR spolu s návrhem na vypovězení výše zmíněné úmluvy. Poslanecká sněmovna návrh na vypovězení úmluvy zamítla. Z tohoto důvodu se nezabývala ani samotným návrhem zákona.“⁴³

⁴³ *Prostituce - Prostituční scéna 2005.* [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prostituce-prostitutni-scena.aspx>

Následně se v roce 2013 pokusili o podání návrhu na legalizaci prostituce pražský magistrát a poslanec Viktor Paggio. Ani jeden z návrhů se však nedočkal projednávání z důvodu rozpadu vlády.⁴⁴

V únoru roku 2019 přišla s návrhem zákona Pirátská strana. Na návrhu spolupracovala s organizací Rozkoš bez rizika, která se touto problematikou zabývá. Základní představa o legalizaci je upravení statusu osoby vykonávající prostituci a stanovit podmínky pro ochranu prostituujících se osob.⁴⁵

---

44 ŠÍDOVÁ, Lucie, Jana POLÁKOVÁ a Hana MALINOVÁ. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Brno: Rozkoš bez rizika, [2013]. ISBN 978-80-260-4963-0, s. 47

45 *Teze k regulaci poskytování sexuálních služeb za úplatu*. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.piratskelisty.cz/upload/3020.pdf>

9 Srovnání se zahraničím

V každém státě Evropy se na praktikování prostituce v současné době pohlíží jinak a každý stát má individuální pohled na její regulaci. Ve většině zemí se však tento pohled během let změnil k podobě, již lze popsat slovy: „*Dekriminalizace s omezujícími opatřeními státu, je zdaleka nejrozšířenější právní úprava trhu se sexuálními službami v Evropě, Všechny země EU s výjimkou Litvy se dnes shodují, že poskytování sexuálních služeb samo o sobě by nemělo být předmětem sankcí.*“⁴⁶ Velký přelom ve většině zemí začal přicházet v průběhu 90. let, kdy svět sexbyznysu zasáhla hrozba nákazy HIV/AIDS.

9.1 Švédsko

Švédský systém je specifický v pojetí trestání prostituce. Pokud jde o osobu, která je trestána, není jí poskytovatel služby, ale její příjemce. Toto platí od roku 1999, kdy za přijetí erotické služby za úplatu hrozí příjemci až 6 měsíců vězení. Švédsko chápe prostitující se osobu za oběť, a tak je v rozporu s etikou ji trestat. Hlavní myšlenkou kriminalizace zákazníka erotického trhu je, že pokud není poptávka, bude postupně mizet i nabídka. Výsledkem tohoto kroku švédské vlády je viditelně nižší počet pouličních prostitutek a de facto také vymizení prostitutek zahraničních. Avšak prostituce provozovaná mimo veřejná prostranství, kam náleží např. prostituce privátní apod., nevytizela a ani její míra se zřejmě ani nesnížila. Ovšem tento fakt je těžko prokazatelný. Pozitivním zjištěním zůstává, že se míra prostituce na území Švédska alespoň nezvýšila.

9.2 Německo

V roce 2002 došlo na území Spolkové republiky Německo k zásadnímu přelomu v pojetí prostituce, a to přijetím Zákona o prostituci (zkráceně ProstG). Před přijetím zákona vypadala situace velice podobně jako u nás nyní. Zákon má zaručit, že prostituce bude akceptována jako každé jiné povolání, tudíž se stala legální. Dále také bylo vysloveno, že není nemorální, což je také v zákoně zahrnuto a zdůvodněno.

Snahou bylo posílení postavení osob pracujících v sexbyznysu, dále jejich začlenění do systému sociálního zabezpečení. Jedním z hlavních cílů bylo především zjednodušení návratu osob z erotického průmyslu do „klasického“ povolání. Jedná se například o rekvalifikační kurzy apod. Tato myšlenka je ideální z pohledu společenského postavení,

⁴⁶ Havelková, Barbara, ed. a Bellak-Hančilová, Blanka, ed. *Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. 304 s. Studie; sv. 99. ISBN 978-80-7419-149-7, s. 50

jelikož přecházejí ze zaměstnání do zaměstnání, a tak pohled okolí nemusí být až tolik kritický.

„Prostituce v Německu tedy může být vykonávána v zaměstnaneckém poměru i jako samostatně výdělečná činnost, a to od 18 let věku. Osoby ze sexbyznysu mají právo domáhat se platby za poskytnuté služby (jak u zákazníka, tak u provozovatele podniku), včetně žaloby u soudu, což se v praxi děje, byť v omezené míře (Mitternachtmission, Kober, duben 2013, podrobně viz kapitola 1.2 Zákon o prostituci v praxi, str. 18).“⁴⁷

Zdravotní kontroly nejsou v Německu povinné. Spoléhá se na zodpovědnost obyvatel a na fakt, že Němci mají v rámci působení hygienických úřadů možnost bezplatného a anonymního testování na pohlavně přenosné choroby. Od zavedení této metody se počet osob dobrovolně testovaných rapidně zvýšil, například „podíl mužských pacientů z 1,4 % v roce 2000 na 47 % v roce 2006“.⁴⁸

System odvodu daní pro sexuální pracovníky se liší podle podmínek jednotlivých spolkových zemí. Tudíž není v celé Spolkové republice Německo jednotný. Obecně zde ale platí možnost odvádět daně jako samostatná osoba, a to na základě přidělení daňového čísla finančním úřadem. Osoba, která se rozhodne pro tento způsob odvodu daní, musí klasicky jednou ročně podat daňové přiznání a nadále evidovat všechny své výdaje a příjmy. Problémem, který přinesl tento systém, se stala možnost uložení zpětného doplacení daní, které prostituujícím osobám způsobují nárůst jejich dluhu, což je přiměje i nadále zůstat a pracovat v erotickém průmyslu.

Další způsob odvodu daní je prostřednictvím provozovatele podniku, v němž je pracovnice evidována. Provozovatelé tak vyberou příslušnou částku od svých zaměstnankyň a odvedou je příslušnému úřadu za ně. Tento způsob se nazývá „paušální výběr daní“. Výše daně se liší podle lokality, kde je vybírána. Zpravidla se jedná o částku 7,5 až 10 € / 1 den. Výjimkou je Berlín, kde se jedná o částku 30 eur denně. V roce 2007 bylo pojednáváno a zavedení jednotné paušální částky, a to 25 eur za den.

Kuriozitou je město Bonn, kde se vybírá daň za noc ve výši 6 eur. Tato taxa platí v časovém rozmezí 20:15 až 6:00, kdy ji pracovnice uhradí v zařízení fungujícího na

---

⁴⁷ Tamtéž, s. 88

⁴⁸ Tamtéž, s. 89

obdobném principu jako parkovací automat, jenž jí vystaví také potvrzení, kterým se v případě kontroly finančním úřadem prokáže. Pokud ne, hrozí jí sankce. Město uvádí přibližný roční příjem na 300 tisíc eur.

9.3 Nizozemí

V Nizozemí se o legalizaci prostituce začalo hovořit již během 80. let. K uzákonění prostituce jako legálního zaměstnání došlo až v roce 2000, kdy byl přijat návrh zákona o její legalizaci a kriminalizaci prostituce nedobrovolné.

„Zákon obsahuje obecné principy, které musí být dodržovány v celém Nizozemí, nicméně i nadále existuje široký prostor pro vlastní iniciativu místních samospráv.“⁴⁹ Samosprávné území tak musí regulovat určité podmínky pro povolení provozování sex klubu. Jedinou pravomocí, která jim byla upřena, je úplný zákaz provozování jakékoliv prostituce na území obce.

Stejně jako v Německu mají pracovnice možnost vybrat si, zda budou svou činnost vykonávat jako OSVČ, nebo jako zaměstnankyně některého erotického klubu. Dále také nejsou zákonem určeny povinné lékařské prohlídky, ale je prostituujícím se osobám udělena jistá možnost anonymity, což znamená cenově dostupnou a anonymní možnost testů a kontroly na pohlavně přenosné choroby. Při jejím zjištění Nizozemí poskytuje bezplatnou a lehce dostupnou lékařskou péči. Pokud je zvolena varianta zaměstnance erotického podniku, musí zaměstnavatel poskytnout příležitost, aby mohla být prohlídka provedena. Kluby mohou mít svého lékaře, avšak není přikázáno jeho služeb využívat.

Aby mohl na území Nizozemí působit podnik poskytující erotické služby, musí získat potřebnou licenci. Tu je nejjednodušší získat, jelikož se spíše upřednostnily podniky, které fungovaly již před jejich zlegalizováním. *„Podniky sice mají správný legální status, ale sexuální pracovnice v tom nevidí žádné výhody, jako je např. podpora v nezaměstnanosti, když je majitel klubu vyhodí. Přesto se např. od října 2008 do března 2010 u finančního úřadu zaregistrovalo přibližně 5000 sexuálních pracovníků. Kriminalizováno je pouze vykořisťování nedobrovolné prostituce. Ženy, které jsou v prostituci dobrovolně, se cítí být nedostatečně chráněny před zaměstnavateli. Institut pasáctví stále přetrvává. Žena si vydělá*

---

49 Tamtéž, s. 49

mezi 1800 až 1900 eury týdně. 900 eur zaplatí za pronájem okna, 40 % výdělku jde pasákovi. Zbytek jde domů. Pokud tomu rozumíme, zbývá jí 600 eur na týden.“⁵⁰

Bohužel ani zákon, který prostituci uvedl jako legální povolání již před sedmnácti lety, nezabránil v její pokračující stigmatizaci. I nadále se sexuální pracovnice setkávají s nelibostí okolí, a to hlavně například na poli styku s úředníky, nebo v možnosti čerpání podnikatelského úvěru.

Převážná většina sexem se živících osob se shodla na názoru, že jim současná úprava zcela nevyhovuje a radši by zůstali v naprosté anonymitě.

9.4 Rakousko

Regulace a uznání legality prostituce v Rakousku lze sledovat od roku 1874. Tento stav přetrvává až do současnosti, kdy je výkon prostituce ve všech spolkových zemích legálním povoláním. Každá spolková země má právo upravit si podmínky poskytování sexuálních služeb podle svého uvážení. Liší se například v rozsahu míst, kde je možné „prodej“ vykonávat, či jaká je věková hranice je zapotřebí.

Pracovnice se stejně jako v Německu mohou samy rozhodnout, zda budou svou praxi vykonávat jako osoba samostatně výdělečně činná, nebo zaměstnankyně některého z erotických podniků. Podle toho se dále určuje, jakým způsobem budou pracovnice odvádět daně a hradit jak sociální, tak zdravotní pojištění. Pokud se pracovnice rozhodne pracovat jako OSVČ, musí si také schraňovat veškeré dokumenty o svých výdajích apod. Povinnost platit daně vstoupila v platnost v roce 1987.

Povinností je nadále podstoupit tzv. kontrolní vstupní prohlídku, kterou je povinné opakovat vždy v rozmezí nejdéle 6 týdnů. Nárok na využívání bezplatných lékařských služeb má každá osoba s platným zdravotním pojištěním.

V Rakousku je rozdílná situace, co se týče složení a počtu sexuálních pracovnic. Těch se tu celkem nachází kolem 17 000, přičemž 6 000 z nich ve Vídni. Přibližně polovina z nich je registrovaná. Převážná většina (až 78 %) z řad sexuálních pracovnic/pracovníků nejsou

---

⁵⁰ Tamtéž, s. 50

rakouského původu, ale pochází z východního bloku. Pro jejich potřebu a informovanost vyšla např. publikace Sexwork-Info.⁵¹

---

51 *Sexwork-Info*. Vídeň: Arbeitsgruppe Prostitution, 2017. [online]. Dostupné z. <https://www.wien.gv.at/verwaltung/prostitution/pdf/sex-work-tschechisch.pdf>

10 Změny s příchodem legalizace

Jak již bylo výše zmíněno, v únoru 2019 byl vládě České republiky předložen Pirátskou stranou návrh zákona na legalizaci prostituce. Z velké části se odráží od systémů zavedených v jiných státech Evropy, ve kterých je prostituce legální. V prvopočátku smýšlení o případné legalizaci se tato myšlenka jeví jako výborný plán, který může zásadně ovlivnit nejen hospodářskou a právní stránku státu, ale také sociální prostředí a pozitivně tak ovlivnit veřejnost. Jelikož se různé státy napříč světem pokusily prostituci legalizovat, nebo naopak zakázat již dlouhá léta před námi, můžeme se nechat inspirovat jejich přístupy nebo se poučit z jejich činů.

Z druhého pohledu je nutné se zamyslet nad mentalitou českého národa a uvědomit si, zda je schopen a ochoten tento významný krok přijmout a akceptovat ho. Jak jsme mohli pozorovat ve státech, kde již legalizace a uznání prostituce jako zaměstnání proběhly, neodpovídá současná situace v některých bodech původně zamýšlenému stavu.

10.1 Sociální hledisko

Jedna z hlavních myšlenek, která přivádí k diskuzím téma legalizace prostituce, je zlepšení sociálního postavení sexuálních pracovníků. Mluvíme zde o lepším začlenění do společnosti jak praktikujících prostitutek, tak i osob po ukončení jejich erotické kariéry. I v dnešním světě přetrvává jistá míra stigmatizace a nedokážeme určit, za jakou dobu bude společnost ochotna přijmout nové hodnoty. Za situace, kdy se prostituce stane legálním povoláním, přicházejí na řadu otázky, jak se k tomuto stavu budou samy dotčené osoby stavět. Velmi pravděpodobně dostanou na výběr, zda budou zaměstnankyněmi některého erotického klubu, či se stanou osobou samostatně výdělečně činnou. V obou případech bude nutné zveřejnit zdroj svých peněžních příjmů, což nadále může vést k jejich diskriminaci. Z toho důvodu hrozí riziko, že se ženy i nadále nebudou ochotny vzdát anonymity, kterou jí současný stav zajišťoval.

Již na základě historické zkušenosti můžeme usuzovat, že tento úhel pohledu nebýval vždy nejlepším řešením. Způsob registrace prostituujících se osob nebyl úspěšný ani v minulosti, kdy jejich počet byl podstatně nižší a bylo možné je snadněji rozeznat od ostatních. Dnes je situace mnohem složitější nejen kvůli tomu, že mnoho žen i mužů má legální zaměstnání a erotické služby provozuje pouze jako přivýdělek.

10.2 Registrace

Povinná registrace je jedním s nejdiskutovanějších v tomto tématu. Opět se lze nechat inspirovat situací v okolních státech. Zde je zřejmě viditelné, že registrace se nesečkala s velkým úspěchem. Z toho jasně vyplývá, že pokud by se žena či muž museli zaregistrovat k výkonu práce jako sexuální pracovník/ce, tuto možnost by ve většině nevyužili. Další nevýhodou registrace je trvalý záznam v živnostenském rejstříku. Tudíž: pokud by se po nějaké době rozhodli svou kariéru ukončit, i nadále by měli záznam, který je každému přístupný. Proto zde existují i jiné možnosti, které praktikují například v Německu.

10.3 Kriminalita

Obchod s lidmi, kuplířství, výtržnictví, krádeže, drogy. Jevy, které by alespoň z malé části bylo možné lépe regulovat. Pokud by se sexuální pracovnice byly povinny registrovat a také by si mohly dobrovolně zvolit formu výkonu práce, zásadně by se mohla ovlivnit míra kuplířství a tím i obchod s lidmi. O takových ženách by snad bylo lepší povědomí a nebyly by nuceny spoléhat se na své pasáky, kteří tak mají možnost ženy jednoduše ovládat.

S tím dále souvisí další pravděpodobné snižování drogově závislých. Ovšem jak jsme již zjistili, tato čísla nejsou tak vysoká, jak by se mohlo zdát. Jelikož však není zjištěn přesný počet žen a mužů žijících se prostitutí, nemůžeme přesně odhadnout počet, kolik z nich užívá návykové látky. Jisté je, že s úbytkem nucené prostitute by jejich počet mohl nadále klesat a bylo by možné více jejich počet sledovat. Důležitá je v tomto bodě protidrogová osvěta, kterou by bylo s přesnými údaji jednodušší provádět.

Výtržnictví je jev, se kterým se setkávají i běžní obyvatelé a který obtěžuje širokou veřejnost. Současná právní úprava umožňuje obcím regulovat, na jakých veřejných místech lze prostituci provádět, a tak lze alespoň z části zamezit výtržnostem například v centrech měst a odsunout ji na méně viditelná místa. Rizikem tohoto kroku je zvýšená koncentrace prostituujících se osob na jednom místě, kde ve výsledné situaci může docházet k výraznějším výtržnostem, a dokonce k potyčkám mezi jednotlivými pracovnicemi. Ani s příchodem legalizace by se postavení obcí nezměnilo v možnosti regulovat prostituci na veřejném prostranství. Jediný možný způsob, jak pouliční prostituci vymýtit, je její úplný zákaz na území obce. To i nyní znamená její nadměrný výskyt na místech mimo správní katastr jednotlivých obcí. Jelikož je i nyní výtržnictví a narušování veřejného pořádku trestáno jako přestupek, výraznější změna by nenastala. Případné snížení počtu pouličních prostitutek by

mohlo být následkem potlačení pasáctví a ženy by mohly snadněji svou živnost přesunout na méně frekventovaná místa (priváty apod.), kde by značně snížil počet zákazníků. To by sice mohlo mít zpočátku negativní vliv na výši výdělků, zaručeně by však přineslo větší bezpečí a menší pravděpodobnost udělení pokuty za porušení obecní vyhlášky.

Okrádání zákazníků se žádným zákonem ani opatřením předcházet nedá. Jedná se výhradně o jakési morální „nastavení“ zloděje. Spousta klientů po okradení nejde krádež nahlásit na policii, jelikož se cítí trapně a nechtějí, aby se o jejich schůzce kdokoliv dozvěděl. Pokud by se prostituce stala legálním povoláním a klient by byl prostitutkou okraden, podání oznámení o krádeži by se stalo jednodušším. Mohl by bez větších problémů přesně určit, která poskytovatelka služeb onen trestný čin spáchala, a návštěva prostitutky by se z jistého hlediska mohla rovnat návštěvě holičství, kde by jistě zákazník okradení kadeřnicí bez váhání nahlásil.

10.4 Spolupráce se státními zaměstnanci

Nedílnou součástí pro správný chod nového byznysu by se musela stát kvalitní spolupráce mezi provozovatelkami a zaměstnanci státu. V případě úředníků by nesmělo docházet ke stigmatizaci a diskriminaci a přistupování k pracovním jako v mnoha současných případech. Nyní by se staly plnohodnotnými pracujícími osobami: buď jako podnikatelky, nebo zaměstnankyně. Zajímavou stránkou by se jistě stala spolupráce policie. V současnosti se setkáváme s několika přístupy – přehlížení, „nahánění“, protiprávní spolupráce. S příchodem změn by se musel jejich přístup sjednotit, tudíž i policisté by museli striktně dodržovat nová pravidla, která by vymezil zákon.

10.5 Zdravotní rizika

Jak již bylo výše zmíněno, riziko přenosu nejen pohlavních chorob je při výkonu této profese značně vysoké. V České republice není nijak určena povinnost docházet pravidelně na lékařské prohlídky. Akceptujeme-li pohled na systém v zahraničí, pak by neměly být lékařské prohlídky povinné, ale mělo by se spoléhat na strach a péči o vlastní bezpečí sexuálních pracovníků. Jedná se o velice citlivé a intimní téma, ke kterému je zapotřebí přistupovat s jistou obezřetností. Zaručení jisté míry anonymity je více než vhodné. Nezbytná by byla úprava poskytování zdravotní péče. Již nyní se této péči věnují neziskové organizace, což však nestačí. Je zapotřebí zapojit zdravotnictví jako takové, a to například bezplatnými a anonymními testy, či snížením nákladů na medikamenty. Celkově by se usnadnilo poskytování zdravotní péče, jelikož by všechny pracovnice byly povinny hradit zdravotní

pojištění. Pozitivní přínos by jistě zajistily vstupní lékařské prohlídky, které by jako jediné byly povinné a musely by být absolvovány před podáním žádosti o udělení živnostenského listu či před uzavřením pracovní či zaměstnanecké smlouvy. Proti absolvování vstupní lékařské prohlídky by nikdo nemohl vznést námitky, jelikož je to běžná praxe při nástupu do jakéhokoliv zaměstnání.

10.6 Legislativní úprava

Legislativní úprava je základním pilířem v návrzích zabývajících se legalizací prostituce. S případným přijetím návrhu bude nezbytné právně upravit dosud stávající zákony. Prostituce bude přijata jako legální povolání, tudíž bude nutné upravit ji na poli živnostenském i na úrovni zaměstnavatel a zaměstnanec. Nadále by zákon musel obsahovat bod, který by nařizoval výše zmíněnou „vstupní“ lékařskou prohlídku. Upravit by se musel i systém placení daní a povinných pojištění, který do té doby pro prostituující se osoby de facto neplatil. Bude nutné, aby byla zajištěna jistá míra kontroly. Co se týče provozování klubu a privátů, je nezbytné přesně nastavit podmínky jejich fungování. Jedná se především o velikost prostoru, hygienu a bezpečnost, pracovní dobu.

Co ovšem zůstane nezměněno, bude právo obcí vydávat obecně závazné vyhlášky a u sexuálních pracovníků povinnost zdržet se výkonu praxe již při podezření na zdravotní potíže. Zákon o kuplířství a obchodu s lidmi by se měl směřovat pouze na nedobrovolnou prostituci.

10.7 Ekonomika

Ani ve výkonu legálních povolání není možné počítat s naprostou čestností v odvodu všech daní a poplatků. Nemůžeme tedy očekávat, že se situace změní zrovna v případě nově přihlášených erotických pracovníků, které nikdy daně neodváděly. Vzhledem k průměrné výši jejich výdělků by buď nebyly prostředky na jejich živobytí příliš vysoké, nebo naopak by odvedená suma byla horentní. Nemyslitelným je požadování vydání daňového dokladu, a to obzvlášť u pouličních prostitutek. I z tohoto důvodu je vcelku nemožné dokázat jejich konečné příjmy, a tak nastavit výšku daní. Pokud by se tedy registrovali jako poskytovatelé služeb, což jsou například i řemeslníci apod., je u nich průměrný hodinový výdělek jednoduše zjistitelný. Ideální stav by nastal, pokud by se vypočítal průměrný hodinový příjem, ze kterého by se jednotně odváděla daň.

Z pohledu státu, kterému unikají nemalé příjmy ze státní pokladny, by se pomocí legalizace zlepšila zejména jeho ekonomická situace. Jak již bylo výše zmíněno, díky fungování šedé ekonomiky, kterou převážně tvoří příjmy prostitutek a drogových obchodů, se do státní pokladny nedostane přibližně 6 až 8 miliard korun ročně.

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo předložit argumenty, na jejichž základě lze navrhnout legalizaci poskytování sexuálních služeb za úplatu. Informace uvedené v této práci by měly napomoci k získání přehledu o problematice, o jejím vývoji a ukotvení v historii lidské společnosti i její současné podobě.

S ohledem na výskyt prostituce v minulosti i v dnešní společnosti můžeme konstatovat, že se jedná o činnost, provázející lidstvo odedávna až do dnešní doby. Nahlédli jsme do historie, poznání prostituce v jiném historickém kontextu nám bylo bezpochyby prospěšné pro další pochopení probírané problematiky. Sice se částečně proměňovala podoba, ale její vnímání, odsun na okraj společnosti, větší či menší opovržení jsou stabilním průvodním prvkem. Jak je zmíněno v úvodu této práce, postoj k prostituci velkou měrou ovlivňuje morálka, která mnohým ztěžuje snahu uvažovat o ní s nadhledem, např. z hlediska ekonomiky, legislativního ošetření nebo prostého přijetí faktu, že prostituce tu vždy byla, je a bude.

Historie nebo současná zahraniční zkušenost nám dala nahlédnout do pokusů prostituci regulovat a začlenit do běžného života. Tyto tendence zde, jak vidno, byly již od počátku lidského druhu. Musíme konstatovat, že některé státy jsou v dnešní době v těchto snahách o mnoho dále než my. Přesto je vhodné jejich zkušenosti zmapovat a případně se poučit, vyvarovat možných chyb preventivně ošetřit případné kritické body. V souvislosti se zveřejňovanými statistickými údaji jsme vyzorovali, že informace jsou špatně dostupné, mnohdy nevypovídající, tudíž se veřejnosti nedostává potřebných podkladů pro racionální řešení situace. Jedním z důvodů je špatně zmapovaná situace, druhým je její ještě horší sdělování. Přitom nemůžeme říci, že by situace byla výrazně špatná. Jen považujeme za vhodné, aby byla zavedena jasná, obecně závazná a vymahatelná pravidla, bez kterých se žádná společnost neobejde. Celková úprava právního systému je během na dlouhou trať a není jisté, zda by se situace případně ještě více nezkomplikovala.

Při začátku psaní této práce jsem měla naprosto jasné stanovisko k dané problematice. Legalizovat. Během času, který jsem nad prací strávila, se změnil můj názor, který jsem měla několik let a který byl i důvodem, proč jsem se pro toto téma rozhodla. Učíme se z chyb, které lidstvo v minulých časech udělalo, ať byly malé, či fatální. Stejně tak si myslím, že je důležité nahlédnout do zákulisí států, které k legalizaci prostituce přistoupily bez ohledu na dataci

podobného kroku. Prvotní myšlenka se vždy zdá jako bezchybná inovace, která přinese jen dobro. Zde však přichází otázky, jaké dobro a především komu by uznání prostituce jako legálního zaměstnání pomohlo.

Zřejmě jediný viditelný pozitivní přínos by byl pro státní pokladnu, do které by ročně přibyly značné sumy. Není však jisté, zda by při současné výši státního dluhu nějakým způsobem pomohly.

Převládající většina našich spoluobčanů ještě není ani zdaleka připravena přijmout fakt, že by se poskytovatelky sexuálních služeb měly začlenit do společnosti jako plnohodnotné osoby. Přetrvávající stigmatizace a diskriminace se přenáší z generace na generaci a výuka či sdělovací prostředky ke změně také nepomáhají.

Další úhlem pohledu je prospěch pro samotné prostitutky a prostitutky. Po prostudování literatury, ze které jsem při tvorbě této práce vycházela, se domnívám, že bude nulový nebo zanedbatelný. Minimum z nich by bylo ochotno se zaregistrovat a do konce svých dní mít záznam bez ohledu na to, zda svou kariéru ukončilo. Co se týče daní, jsou pravidla již dnes jasně nastavena předpisy v daňové oblasti – je zcela jednoznačně stanoveno, kdo a v jaké výši má daně odvádět a jak je má přiznávat. Druh činnosti, která přináší těmto osobám příjem, nemá na tuto skutečnost žádný vliv. Zjednodušeně mohu konstatovat, že kdo povinnost platit daně respektuje, ten je platí.

Zdravotní rizika, která jsou s provozováním prostituce také nerozlučně spojena, opět eliminuje zodpovědný přístup samotných prostitutek. Jestliže se prostituující osoba bude dbát na svou bezpečnost, potažmo na bezpečnost svých zákazníků, bude na lékařské prohlídky docházet. V opačném případě nedonutí nezodpovědnou osobu se na prohlídku dostavit ani její bezplatnost a anonymita.

Okrádání a násilí je páčáno i na lidech, kteří se neprostituují a to také provádí lidstvo po celou dobu jeho existence. V tomto případě se situace nezmění.

Jedním z hlavních důvodů, proč jsem se myšlenkou legalizace prostituce začala zabývat, je průvodní jev - kriminalizace. Pokud není legislativně ošetřena, naprostá většina společnosti se tváří, že neexistuje. Tím se zvětšuje prostor pro násilí, zneužívání, omezování lidských práv, daňové úniky apod.

Myšlenka, že pokud nebude poptávka, nebude nabídka, se neosvědčila v žádné situaci, historie opakovaně potvrdila, že poptávka neustává. A jak říká pořekadlo, zakázané ovoce chutná nejlépe.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Tištěné zdroje

BASSERMANN, Lujo. *Nejstarší řemeslo: kulturní dějiny prostituce*. Překlad Marie Goldmannová. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 333 s. ISBN 80-204-0363-9

BĚLIČ, Jaromír, Adolf KAMIŠ a Karel KUČERA. *Malý staročeský slovník: příručka ke studiu na filozofických a pedagogických fakultách*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1979. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství)

FLORI, Jean. *Richard Lví srdce: král a rytíř*. Přeložil Dušan ŠPITÁLSKÝ. Praha: Argo, 2016. Ecce homo. ISBN 978-80-257-1602-1

Havelková, Barbara, ed. a Bellak-Hančilová, Blanka, ed. *Co s prostitutí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. 304 s. Studie; sv. 99. ISBN 978-80-7419-149-7

CHMELÍK, Jan. *Prostituce, její charakteristika a právní aspekty*. Kriminalistika, 2003, 36(3). ISSN 1210-9150

KLEČÁKOVÁ, Stanislava. V zájmu ochrany zdraví a zamezení nákazy pohlavní“ aneb prostituce ve městech Čáslavi, Kutné Hoře a Kolíně v období reglementace. In: BLÜMLOVÁ, Dagmar a Petr KUBÁT (eds.). *Čas zdravého ducha v zdravém těle. Kapitoly z kulturních dějin přelomu 19. a 20. století / České Budějovice : Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Společnost pro kulturní dějiny*, 2009. ISBN 978-809-0444-638

KOPÁČ, Radim – SCHWARZ, Josef. *Nevěstince a nevěstky: obrázky z erotického života Pražanů*. Vyd. 1. Praha ; Litomyšl: Paseka, 2013. 244 s. ISBN 978-80-7432-316-4

LENDEROVÁ, Milena. *Chytila patrola aneb prostituce za Rakouska i za republiky*. Praha : Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0379-9

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4

RINGDAL, Nils Johan. *Nejtěžší povolání světa: kapitoly z dějin prostituce*. Překlad Andrea Hässlbarthová a Ivana Skálová. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2000. 425 s., [16] s.barev. obr. příl. ISBN 80-7239-046-5

ŠÍDOVÁ, Lucie, Jana POLÁKOVÁ a Hana MALINOVÁ. *Ze sexybyznysu na trh práce?: přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. Brno: Rozkoš bez rizika, [2013]. ISBN 978-80-260-4963-0

WINGFIELDVÁ, Nancy M. "Zdržet se pohlavního styku nebolí". Usměrnování prostituce za Rakouska-Uherska a první republiky. In: *Dějiny a současnost. Kulturně historická revue*. 29, č. 3, (2007). ISSN 0418-5129

Elektronické zdroje

HAŠEK, Jaroslav. *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. [online]. V MKP 1. vyd. Praha : Městská knihovna v Praze, 2011 [cit. 2014-04-02]. 1. a 2. díl. Dostupné z WWW: <<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/37/00/55/svejk.pdf>>

KOTEK, Petr. *Vědci dokázali, že prostituce není výsadou lidí. Funguje i mezi zvířaty*. [online]. [edit. 2009-11-10]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/veda-skoly/183889-vedci-dokazali-ze-prostituce-neni-vysadou-lidi-funguje-i-mezi-zviraty.html>

Prostituce v číslech. [online]. [cit. 2019-02-27]. Dostupné na: http://www.czechpress.cz/index.php?ption=com_content&view=article&id=7552:prostituce-v-islech-sp-338779287&catid=1512&Itemid=148

Prostituce - Prostituční scéna 2005. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prostituce-prostitutni-scena.aspx>

Sexwork-Info. Vídeň: Arbeitsgruppe Prostitution, 2017. [online]. Dostupné z: <https://www.wien.gv.at/verwaltung/prostitution/pdf/sex-work-tschechisch.pdf>

Teze k regulaci poskytování sexuálních služeb za úplatu. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <https://www.piratskelisty.cz/upload/3020.pdf>

V Česku je odhadem 13 tisíc prostitutek, půlka jsou samoživitelky. [online]. [edit. 2019-02-14]. [cit. 2019-02-27]. Dostupné na: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/v-cesku-je-odhadem-13-tisic-prostitutek-pulka-jsou-samozivitelky/1721569>

V Praze otevírá nevěstinec se silikonovými pannami, inspiruje se cizinou. [online]. [edit. 2018-11-07]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné na: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/figuriny-silikon-panna-nevestinec-prostitutka.A181107_144906_ekoakcie_svob

Význam slova legalizace. [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://www.vyznam-slova.com/LEGALIZACE>

Legislativní zdroje

Zákon č. 214/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí

Zákon 40/2009, Trestní zákoník

Zákon č. 89/1885 ř. z., o robotárnách a polepšovnicích, ustanovení

Zákon č. 455/1991 Sb. živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů

RESUMÉ

This work deals with the issue of prostitution as part of public life and analyzes some of its effects on human community. An important aspect of the content of this work is the outline of the possibility of legalization of prostitution, as in the current form of illegal activity prostitution is, of course, criminalized in the legislative frameworks, which is not the same as its real controllability and influence by the state administration, for example local government.

The work deals with the analysis of some stages of the historical development of prostitution, brings a description of various types of prostitution. It also deals with the issue that is inherently connected with the existence of prostitution, especially its entry into public space.

With regard to the occurrence of prostitution in the past and in today's society, we can say that it is an activity that accompanies mankind from time immemorial to this day. We have looked into history, knowing prostitution in another historical context has been undoubtedly beneficial for further understanding of the issues discussed. Although it has partly changed in appearance, but its perception, marginalization, greater or lesser contempt is a stable element.

Prostitution is largely influenced by morality, which makes it difficult for many to think about it with ease, for example in terms of economics, legislative treatment, or simply accepting that prostitution has always been, is and will be.